

**T.C.
CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**EĞİTİM FAKÜLTESİNDE EĞİTİM GÖRMEKTE OLAN
ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİLGİSAYAR VE İNTERNET KULLANIMINA
YÖNELİK TUTUMLARININ BELİRLENMESİ**

İhsan YILMAZ

**DANIŞMAN
Yard.Doç.Dr. Saadet TEKİN**

**MANİSA
2006**

**YÜKSEKÖĞRETİM KURULU DOKÜMANTASYON MERKEZİ
TEZ VERİ FORMU**

Tez No:

Konu:

Üniv.Kodu:

Not: Bu bölüm merkezimiz tarafından doldurulacaktır.

Tezin yazarının

Soyadı: YILMAZ

Adı: İhsan

Tezin Türkçe adı: Eğitim Fakültesinde Eğitim Görmekte Olan Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Ve İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi

Tezin Yabancı adı: Defining the attitudes of the candidates of teacher having education in the education faculty towards the utilization of the computers and İnternet

Tezin yapıldığı

Üniversite:CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ **Enstitü:** SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ **Yılı:** 2006

Diğer kuruluşlar:

Tezin Türü: 1- Yüksek Lisans

Dili: Türkçe

Sayfa sayısı: 82

Referans sayısı:

Tez Danışmanlarının

Ünvanı: Yard.Doç.Dr.

Adı: Saadet

Soyadı: TEKİN

Türkçe anahtar kelimeler:

İngilizce anahtar kelimeler:

- 1- Aday öğretmenler
- 2- Eğitim teknolojisi
- 3- Bilgisayar dersi
- 4- Bilgisayar eğitimi
- 5- Öğrenci tutumu

- 1- Teacher candidates
- 2- Education technology
- 3- Computer lesson
- 4- Computer training
- 5- Students' attitudes

Tarih: 15.08.2006

İmza :

ÖZET

Bu çalışmanın evreni, 2005-2006 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim ve Türkçe Bölümündeki öğretmen adaylarıdır.

Araştırmada, “kişisel özellikler ve bilgisayar kullanım özellikleri anketi”, Berberoğlu ve Çalikoğlu(1992) tarafından geliştirilen “bilgisayar tutum ölçeği”, Tavşancıl ve Keser (2002) tarafından geliştirilen “internet kullanımına yönelik tutum ölçeği” kullanılmıştır.

Yapılan uygulama sonucunda öğretmen adaylarına 616 anket uygulandı. Bunlardan 30 tanesi çalışmaya dahil edilmedi.

Araştırmada, üç alt problem yanıtlanmaya çalışılmış ve verilerin analizinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, t testi, F testi ve LSD testi kullanılmıştır.

Araştırmanın bulguları aşağıdaki gibi özetlenebilir:

1.Öğretmen adaylarının sahip oldukları kişisel özelliklere göre bilgisayara yönelik tutumlarında($p<0.05$ düzeyinde) anlamlı farklılıklar bulunanlar şunlardır: Cinsiyet, aile gelir düzeyi, ailenin oturduğu yerleşim birimi, kendine ait bilgisayar olması, bilgisayar kullanmayı öğrendikleri, kullandıkları ortam, deneyim süreleridir. Anlamlı farklılıklar bulunmayanlar ise; yabancı dil düzeyi, bilgisayar kursuna katılma, kullanım amacı, ortaöğrenimden mezun oldukları okul türü, üniversitedeki öğretim türü ve anabilim dalıdır.

2.Öğretmen adaylarının sahip oldukları kişisel özelliklere göre internet kullanımına yönelik tutumlarında($p<0.05$ düzeyinde) anlamlı farklılık bulunanlar şunlardır: Cinsiyet, aile gelir düzeyi, ailenin oturduğu yerleşim birimi, kendine ait bilgisayar olması, internet deneyim süreleri, kullanım sıklığı, kullandıkları ortam ve e-posta kullanımınıdır. Anlamlı farklılık bulunmayanlar ise; yabancı dil ve internet kullanım amacı değişkenleridir.

3.Öğretmen adaylarının bilgisayarla ilgili ahlaki ve toplum üzerindeki etkileri konusundaki bilgi düzeyleri ile bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumları($p<0.05$ düzeyinde) arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

SUMMARY

The population of this study is the Primary School Teacher and Turkish Teacher candidates in Faculty of Education of Celal Bayar University in the 2005-2006 academic year.

In the research, “personal characteristics and characteristics of computer usage questionnaire”, “attitudes towards computer scale” developed by Berberoğlu and Çalıkoğlu(1992), “attitudes towards internet usage scale” developed by Tavşancıl and Keser (2002) were used.

616 questionnaires were applied to the teacher candidates and 30 out of 616 questionnaires excluded in the study.

In the research, three sub-problems were being tried to answer, and in the analysis of the data frequencies, percentages, arithmetic averages, standard deviations, F tests and LSD tests were used.

The findings of the research could be summarized as follows:

1. Significant differences(at $p<0.05$ level) for the teacher candidates' attitudes towards the computer has been found for the independent variables as follows: Sex, family's income level, the place where the family lives, whether they own computer or not, the place where they learn to use computer, the place where they use their computers, experience time. Significant differences(at $p<0.05$ level) for the teacher candidates' attitudes towards the computer has not been found for the independent variables as follows: Their foreign language level, taken computer courses, purpose of usage, the kind of the high school they were graduated from, the student's programs and the kind of program types in the university.
2. Significant differences(at $p<0.05$ level) for the teacher candidates' attitudes towards the internet has been found for the independent variables as follows: Sex, family's level of income, the place where the family lives, whether they have their own computer or not, experience time of internet, usage frequency, the place where they use their internet, usage of e-mail. Significant differences(at $p<0.05$ level) for the teacher candidates' attitudes towards the internet has not been found for the independent variables as follows: Their foreign language level, internet purpose of usage.
3. Significant differences(at $p<0.05$ level) has been found between the teacher candidate's attitudes towards the usage of computer and internet and their knowledge level about the moral and social effects of computer.

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Eğitim Fakültesinde Eğitim Görmekte Olan Öğretmen Adaylarının Bilgisayar ve İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi.” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

15/08/2006

İhsan YILMAZ

TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI

Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 14/09/2006 tarih ve sayılı toplantısında oluşturulan jürimiz tarafından Lisans Üstü öğretim Yönetmeliği'nin 24. Maddesi gereğince Enstitümüz İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi yüksek lisans programı öğrencisi İhsan YILMAZ'ın "Eğitim Fakültesinde Eğitim Görmekte Olan Öğretmen Adaylarının Bilgisayar ve İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi" Konulu tezi incelenmiş ve aday 26/09/2006 tarihinde saat 15.00 de jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra..... dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından jüri üyelerine sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin,

BAŞARILI olduğuna OY BİRLİĞİ
DÜZELTME yapılmasına * OY ÇOKLUĞU
RED edilmesine ** ile karar verilmiştir.

* Bu halde adaya 3 ay süre verilir.

** Bu halde adayın kaydı silinir.

BAŞKAN

ÜYE

ÜYE

Evet Hayır

*** Tez, burs, ödül veya Teşvik prog. (Tüba, Fullbright vb.) aday olabilir.

Tez, mutlaka basılmalıdır.

Tez, mevcut haliyle basılmalıdır.

Tez, gözden geçirildikten sonra basılmalıdır.

Tez, basımı gereksizdir.

ÖNSÖZ

Bilgisayar ve bilgi-işlem teknolojilerindeki gelişmeler her alanı etkilediği kadar eğitim olgusundaki yöntem ve yaklaşımları da etkilemiştir. Artık günümüzde eğitim ve bilgisayar teknolojisi birlikte anılır olmuş, öğretim teknolojileri kavramı bir sentez olarak ortaya çıkmıştır.

Bilgi çağında bilginin stoklanması, işlenmesi ve iletimi konularındaki gelişmeler ile yaşamın birçok alanı değişmiştir. Bilgi teknolojilerinin insan yaşamına getirdiği değişiklikleri eğitim alanından bağımsız düşünmek elbette olanaksızdır.

Öğretmen adaylarının bilgisayar ve internet kullanımına yönelik edinmiş olduğu olumlu ya da olumsuz tutumlarının belirlenmesi, eğitim için gerekli ortamların hazırlanması ve yürütülebilmesinde yardımcı olabilir. Bu araştırmada, Eğitim Fakültelerinde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumları incelenmiştir.

Araştırmanın yapılmasında, değerli yardımları için danışmanım Yard.Doç.Dr. Saadet TEKİN'e, desteği, hoşgörüsü ve sabrı için eşim Nihal YILMAZ'a, verilerin bilgisayar ortamına girişindeki katkıları için öğrencilerim M.Ali ŞENAY ve Nurettin BİLGİN'e teşekkürlerimi sunarım.

İhsan YILMAZ

e-posta: ihsan.yilmaz@bayar.edu.tr

İÇİNDEKİLER

TEZ VERİ GİRİŞ FORMU	I
ÖZET	II
SUMMARY.....	III
YEMİN METNİ.....	IV
TUTANAK.....	V
ÖNSÖZ.....	VI
İÇİNDEKİLER.....	VII
TABLOLARIN LİSTESİ.....	IX
KISALTMALAR.....	XIV
BÖLÜM	
I GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	14
1.3. Alt Problemler.....	14
1.4. Araştırmanın Amacı.....	15
1.5. Araştırmanın Önemi.....	15
1.6. Sayıtlar.....	16
1.7. Sınırlılıklar.....	16
1.8. Tanımlar.....	17
II İLGİLİ YAYINLAR VE ARAŞTIRMALAR	
2.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar.....	18
2.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	24
III YÖNTEM	
3.1. Araştırmanın Modeli.....	29
3.2. Araştırmanın Evreni.....	29
3.3. Araştırmanın Örnekleme.....	29
3.4. Veri Toplama Teknikleri.....	32

3.4.1.	Kişisel Bilgiler ve Bilgisayar Kullanım Özellikleri Anketi.....	32
3.4.2.	Bilgisayar Tutum Ölçeği.....	33
3.4.3.	İnternet Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği.....	35
3.5.	Ölçme Araçlarının Uygulanması.....	36
3.6.	İstatistiksel Çözümleme Teknikleri.....	37
IV	BULGULAR VE YORUM	
4.1.	Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	38
4.2.	İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	54
4.3.	Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	67
V	ÖZET, SONUÇ VE ÖNERİLER	
5.1.	Sonuçlar.....	72
5.2.	Uygulayıcı ve Araştırmacılar İçin Öneriler.....	73
	KAYNAKÇA.....	75
	EKLER	
Ek 1.	Kişisel Bilgiler ve Bilgisayar Kullanım Özellikleri Anketi.....	80
Ek 2.	Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği.....	81
Ek 3.	İnternet Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği.....	82

TABLolar LİSTESİ

	S.No
Tablo 1. Araştırma Örneklemi.....	30
Tablo 2. Cinsiyete Göre Dağılım.....	30
Tablo 3. Bitirilen Lise Türüne Göre Dağılım.....	31
Tablo 4. Araştırmanın Değişkenleri ve Ölçme araçları.....	32
Tablo 5. Uygulama Sonuçlarına Göre BTÖ Güvenirlik Katsayısı Değerleri....	33
Tablo 6. Uygulama Sonuçlarına Göre BTÖ Madde, Ortalama ve Sapma Değerleri.....	34
Tablo 7. Uygulama Sonuçlarına Göre İKYTÖ Güvenirlik Katsayısı Değerleri	35
Tablo 8. Uygulama Sonuçlarına Göre İKYTÖ Madde, Ortalama ve Sapma Değerleri.....	36
Tablo 9. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Düzeyleri...	38
Tablo 10. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Cinsiyete Göre Dağılımları ve t İstatistiği Sonuçları.....	38
Tablo 11. Öğretmen Adaylarının Aile Gelir(Aylık) Düzeyine Göre Dağılımı....	39
Tablo 12. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Aile Gelir Düzeyine Göre Farklılığı İçin ANOVA	39
Tablo 13. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Aile Gelir Düzeyine Göre LSD Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları.....	40
Tablo 14. Öğretmen Adaylarının Yabancı Dil Bilme Düzeyleri	41
Tablo 15. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Yabancı Dil Bilme Düzeylerine Göre Farklılığı İçin ANOVA	41
Tablo 16. Öğretmen Adaylarının Ailenin Oturduğu Yerleşim Birimine Göre Dağılımı.....	42
Tablo 17. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Ailenin Oturduğu Yerleşim Birimine Göre Farklılığı İçin ANOVA.....	42
Tablo 18. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Ailenin Oturduğu Yerleşim Birimine Göre LSD Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları.....	43
Tablo 19. Öğretmen Adaylarının Kendine Ait Bilgisayar Bulunma Durumu	43

Tablo 20.	Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Kendine Ait Bilgisayar Bulunma Durumuna Göre Dağılımları ve t İstatistiği Sonuçları.....	43
Tablo 21.	Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Kullanmayı Öğrendikleri Ortam....	44
Tablo 22.	Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Bilgisayar Kullanmayı Öğrenilen Ortam Durumuna Göre Farklılığı İçin ANOVA	45
Tablo 23.	Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Bilgisayar Kullanmayı Öğrendikleri Ortama Göre LSD Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları	45
Tablo 24.	Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Kursuna Katılma Durumu.....	46
Tablo 25.	Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Bilgisayar Kursuna Katılma Durumuna Göre Dağılımları ve t İstatistiği Sonuçları.....	46
Tablo 26.	Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Deneyim Süresi.....	47
Tablo 27.	Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Bilgisayar Deneyim Sürelerine Göre Farklılığı İçin ANOVA	47
Tablo 28.	Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Bilgisayar Deneyim Sürelerine Göre LSD Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları..	48
Tablo 29.	Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Kullanım Amaçlarına Göre Dağılımı.....	49
Tablo 30.	Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Bilgisayar Kullanım Amacına Göre Farklılığı İçin ANOVA	49
Tablo 31.	Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Kullandıkları Ortama Göre Dağılımı.....	50
Tablo 32.	Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Bilgisayar Kullandıkları Ortama Göre Farklılığı İçin ANOVA	50
Tablo 33.	Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Bilgisayarı Kullandıkları Ortama Göre LSD Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları	51
Tablo 34.	Öğretmen Adaylarının Ortaöğrenimden Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Dağılımı.....	51

Tablo 35. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Ortaöğretimdeki Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Farklılığı İçin ANOVA	52
Tablo 36. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Öğretim Türüne Göre Dağılımları ve t İstatistiği Sonuçları.....	52
Tablo 37. Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri Anabilim Dalına Göre Dağılımı.....	53
Tablo 38. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Öğrenim Gördükleri Anabilim Dalına Göre Farklılığı İçin ANOVA	53
Tablo 39. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının Düzeyleri.....	54
Tablo 40. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının Cinsiyete Göre Dağılımları ve t İstatistiği Sonuçları.....	54
Tablo 41. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının Aile Gelir Düzeyine Göre Farklılığı İçin ANOVA	55
Tablo 42. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının Aile Gelir Düzeyine Göre LSD Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları..	56
Tablo 43. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının Yabancı Dil Bilme Düzeylerine Göre Farklılığı İçin ANOVA	56
Tablo 44. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının Yerleşim Birimi Durumuna Göre Farklılığı İçin ANOVA	57
Tablo 45. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının Ailenin Oturduğu Yerleşim Birimi Durumuna Göre LSD Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları.....	58
Tablo 46. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının Kendine Ait Bilgisayar Bulunma Durumuna Göre Dağılımları ve t İstatistiği Sonuçları.....	58
Tablo 47. Öğretmen Adaylarının İnternet Deneyim Süreleri.....	59
Tablo 48. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının İnternet Deneyim Sürelerine Göre Farklılığı İçin ANOVA	59

Tablo 49. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının İnternet Deneyim Sürelerine Göre LSD Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları.....	60
Tablo 50. Öğretmen Adaylarının İnterneti Kullanma Sıklığı.....	61
Tablo 51. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının İnterneti Kullanma Sıklığına Göre Farklılığı İçin ANOVA ...	61
Tablo 52. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının İnterneti Kullanma Sıklığına Göre LSD Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları.....	62
Tablo 53. Öğretmen Adaylarının İnterneti En Çok Kullandıkları Ortama Göre Dağılımı.....	62
Tablo 54. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının İnterneti En Çok Kullandıkları Ortama Göre Farklılığı İçin ANOVA	63
Tablo 55. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının İnterneti En Çok Kullandıkları Ortama Göre LSD Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları.....	63
Tablo 56. Öğretmen Adaylarının İnternette En Çok Kullandıkları Servise Göre Dağılımı.....	64
Tablo 57. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının İnternette En Çok Kullandıkları Servise Göre Farklılığı İçin ANOVA	65
Tablo 58. Öğretmen Adaylarının İnternette E-posta Kullanım Sıklığı	65
Tablo 59. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının E-posta Kullanım Sıklığına Göre Farklılığı İçin ANOVA	66
Tablo 60. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının E-posta Kullanım Sıklığına Göre LSD Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları.....	66
Tablo 61. Öğretmen Adaylarının Bilgisayarla İlgili Ahlaki Konulardaki Bilgi Düzeyleri	67
Tablo 62. Öğretmen Adaylarının Bilgisayar ve İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının Bilgisayarla İlgili Ahlaki Konulardaki Bilgi Düzeylerine Göre Farklılığı İçin ANOVA	68

Tablo 63. Öğretmen Adaylarının Bilgisayar ve İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının Bilgisayar ile İlgili Ahlaki Konulardaki Bilgi Düzeylerine Göre LSD Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları.....	68
Tablo 64. Öğretmen Adaylarının Bilgisayarın Toplum Üzerindeki Etkileri Hakkında Bilgi Düzeyleri	69
Tablo 65. Öğretmen Adaylarının Bilgisayar ve İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının Bilgisayarın Toplum Üzerindeki Etkileri Hakkında Bilgi Düzeylerine Göre Farklılığı İçin ANOVA	69
Tablo 66. Öğretmen Adaylarının Bilgisayar ve İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının Bilgisayarın Toplum Üzerindeki Etkileri Hakkında Bilgi Düzeylerine Göre LSD Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları.....	70

KISALTMALAR

BDE	: Bilgisayar Destekli Eğitim
BDÖ	: Bilgisayar Destekli Öğretim
BYTÖ	: Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği
İDE	: İnternet Destekli Eğitim
İKYTÖ	: İnternet Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
METARGEM	: Mesleki ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, problem ve alt problemleri, amacı, önemi, sayıtlıları, sınırlılıkları ve tanımları yer almaktadır.

1.1.Problem Durumu

Bilgi, günümüz toplumlarının rekabet güçlerini ve gelişmişlik düzeylerini belirleyen en önemli unsur haline gelmiştir. Günümüzde bilgi toplumuna geçişte en önemli unsur nitelikli insan gücüdür. Bilgiyi üretebilme ve kullanabilme, yaşamını kolaylaştırabilme, doğayı anlama ve kontrol altına alabilme amacına dönük öğrenme merakı taşıyan insana, nitelik kazandırma işi eğitimle gerçekleşmektedir.

Eğitim kurumlarının temel sorunlarından birisi de kalite sorunudur. İstenilen kaliteye ulaşılmasının elbette birçok nedenleri vardır. Ancak bunlardan en göze çarpanlara baktığımızda, bireysel öğretim uygulamalarının yetersizlikleri, eğitim kurumlarının gelişmeleri izlemekte yavaş kalmaları, eğitimin gerçek yaşamdan soyutlanması gibi nedenler başta gelmektedir(Yılmaz ve diğerleri, 2004:1).

Çağımızın en etkili enformasyon aracı olan bilgisayar ve bilgi teknolojisinin insan hayatını ve çevresini değiştirme hızı giderek artmaktadır. Bilginin üretilmesi, aktarılması, sağlanması ve kullanılması alanlarında yüzyılların oluşturduğu kuram ve yöntemler köklü değişikliklere uğramaktadır. Geleceğin toplumlarının bilgi toplumu olacağı gerçeği, dünya milletlerini bu yönde gayretlere yöneltmiş, her ülke kendi gücü ölçüsünde gelişmelere ayak uydurabilme çabası içine girmiştir(Oral, 1994:1).

Kuşkusuz bilgi teknolojileri eğitim sistemlerini de doğrudan etkilemekte ve 21. yüzyıla uyum sağlayabilecek nitelikteki bireylerin yetiştirilmesini gerekli kılmaktadır. Bilgi toplumu; bilgiye kolay erişebilen, onu kullanıp üretimine katkı sağlayabilen, analiz ve sentez yapabilme gücü ile değerlendirme ve iletişim becerisine sahip, yaratıcı, evrensel değerleri özümsemiş bireylere gereksinim duymaktadır. Bu bağlamda, eğitim

sistemleri söz konusu özellikleri taşıyan insan gücünü yetiştirmek durumundadır (Saracaloğlu ve Kaşlı, 2001: 110).

Yüzyılların kültür mirası ile yüklü dünyamızda insanoğlu, ilk çağlardan itibaren kendi yeteneklerinin üstüne çıkmaya çalışmıştır. Bu süreçte geliştirdiği her yeni araç ona yeni ufuklar açmıştır. İnsanların, geliştirdikleri araçları eğitimde kullanmaya başlaması çok eskilere dayanmasına rağmen; bu süreç II. Dünya Savaşı'ndan sonra çok daha hızlı bir gelişme göstermiştir. Özellikle bilim ve teknolojideki gelişmeler ve bunların birbirini etkilemesi sonucu ortaya çıkan yeni bilim alanları ve yeni teknolojiler bütün alanlarda yeni ufuklar açmıştır. Artık şimdiye kadar geleneksel yapılarını koruyan her kurum, düşünce ve eylemlerini yeniden gözden geçirmek zorunda kalmıştır. Eğitim de bunların başında gelmektedir (Teker, 1987: 385).

Birçok üstün nitelikleriyle çağdaş insan yaşamının önemli bir ögesi durumuna gelmiş olan bilgisayarlar toplumun her kesimine, üretim ve hizmet alanlarına girmiş ve ayrılmaz bir parçası olmuştur. Bu nedenle de teknolojik bir olgu olarak çağdaş toplum kültürünün ve yaşam biçiminin organik bir ögesi olma niteliğini kazanmıştır. İnsanoğlunun özlenen yaşam düzeyine ulaşması yeni yaşam biçiminin gerektirdiği davranışları kazanması ile mümkündür (Bayraktar, 1988: 1)

Öğretimin gün geçtikçe karmaşıklaşması, gelişmeyle birlikte öğrenilecek bilgilerin artması, nitelikli ve çağdaş eğitim amacıyla, bilgisayarların eğitimde araç olarak kullanılmasını zorunlu kılmaktadır. Eğitimde en gelişmiş teknolojinin kullanımı, hem eğitimin çağın gereklerine uygun olarak yürütülmesini, hem de eğitimden amacına uygun en yüksek verimin alınmasını sağlayacaktır(Bilgisayar 1989:71).

Günümüz teknolojisindeki büyük gelişmelerin, geleneksel eğitimi değiştirebilecek potansiyele sahip olduğu bir gerçektir. Eğitimin çağdaş ve gelişmiş olabilmesi için öğretim kurumlarına yeni teknolojilerin aktarılması gerekir. Bu nedenle çağımız teknolojisi incelenmeli ve tüm eğitim kurumlarında uygulanmalıdır(Alkan, 1984:25).

Delphi'de 1988'de bir çalışma grubu tarafından hazırlanan raporda 2000 yılının sınıfı şöyle açıklanmaktadır: 2000 yılının sınıfı birçok bilgisayar istasyonu ve videolar ile öğretmenin birçok bireysel ve küçük grup faaliyetlerini aynı anda yönettiği bugünkü sınıfa göre daha üstün bir sınıf olarak tanımlanmıştır. Okullar daha küçük ve eve benzer, sınıflar televizyonlarla, videolarla, bilgisayarlarla bir oturma odası görünümünde olacaktır. Öğrencinin defteri olmayacak fakat notları tutmak için küçük bir bilgisayarı olacaktır. Öğretmen masası bütün konu alanlarına uyan çok sayıda optik disklerle dolu olacaktır. Öğretmen bütün etkinlikleri merkezden denetleyecek ve gerektiğinde uyaracak ve yönlendirecektir. Sonuç olarak teknoloji dünyanın bütün sınıflara yaklaşmasına yardım edecek, öğrenme ortamı sınıf değil dünya olacaktır(Bayraktar 1988:192).

Çağımızdaki bilimsel ve teknolojik gelişmeler kurumlar için hem yeni gereksinimler meydana getirmekte hem de yeni imkanlar sunmaktadır. Özellikle, geleceğin toplumunun "bilgi toplumu" olacağı gerçeği, toplumları bu yöndeki gelişmelere yöneltmekte, bilgi teknolojilerinin eğitim alanında kullanılması girişimlerini hızlandırmaktadır. Bu girişimlerden biri de, çağdaş eğitim teknolojisi uygulamalarından olan "Bilgisayar Destekli Öğretim" uygulamasıdır (Külahçı ve Gürol, 1991: 8).

Teknolojinin büyük bir hızla ilerlemesi sonucunda bilgisayarlar bir çok alanda kullanılmaya başlanmış, hatta günlük yaşantımızın bir parçası haline gelmiştir. Kişileri toplumun ihtiyaçları doğrultusunda günümüze ve geleceğe hazırlamakta olan okulun bu gelişmelerden etkilenmemesi imkansızdır. Böylece bilgisayar, bir amaç ve araç olarak okullara girmiş ve hızla yaygınlaşmaya devam etmektedir. Artık "bilgisayarı okullarda kullanalım mı?" sorusu yerini "bilgisayarı okullarda en etkili ve en verimli nasıl kullanabiliriz?" sorusuna bırakmıştır(Aşkar, 1991: 174).

Bilgi toplumuna geçiş bilişim teknolojisinin temellerindeki bilgisayarlarla gerçekleşmiştir. Bilgi toplumu, bilginin gerçek sermaye ve zenginlik yaratan başlıca kaynak haline geldiği bir toplumdur. Bilgisayar, bilgi toplumunun sürükleyici unsuru olmuştur(Özden, 2000:76).

Yeni teknolojik sistemlere örnek olarak gösterilen ve öğretim makinelerinin en gelişmiş olan bilgisayarlar, günümüzde "en etkili iletişim ve bireysel öğretim aracı" olarak kabul edilmektedir(Keser, 1991, s. 178).

Bilgisayarlar, geleneksel öğretim yöntemlerini etkili hale getirme; bilgi aktarma, ölçme, değerlendirme ve dönüt sağlama; öğretimi bireyselleştirme; öğrencileri motive etme ve etkin katılımı sağlama, benlik ve özgüven geliştirme, öğretim düzeyini öğrencilerin mevcut birikimi ile ilerlemelerine göre ayarlama ve bireysel farkları dikkate alma; problem çözme becerisini ve yaratıcılığı geliştirme; zengin bir materyal sunma; öğretimi grafik, resim, animasyon ve müzik vb. materyallerle destekleme gibi birçok eğitsel işlevi yerine getirmede önemli bir role sahip bulunmaktadır. Bilgisayarlar ucuz ve etkili bir öğretim gerçekleştirmeyi hedeflemekte ve bunda başarılı olmaktadır (Saracaloğlu ve Kaşlı, 2001: 111).

Bilgisayarın yaygınlaşması bilgiye ulaşmayı daha kolay hale getirmektedir, öğretmenler ve öğrenciler her türlü bilgiyi daha rahat bir şekilde kaydedebilmekte ve bunları gerektiğinde kullanabilmektedirler. Enformasyon teknolojisindeki bu gelişmeler, bilgi kapılarını sonuna kadar aralayarak kütüphanelerdeki milyonlarca kitabı isteyeninin hizmetine bilgisayar vasıtasıyla sunabilmektedir (Temiz, 1991: 171).

Bilgisayarlar, eğitimin klasik sistemini ve yapısını değiştirip büyük bir devrim yapmışlardır. Günümüzde bilgisayarlar eğitimin her alanında kullanılmaktadır. Bu alanlar kısaca aşağıdaki gibidir (İşman, 2001: 2).

1. Eğitim araştırmaları,
2. Eğitim-öğretim ortamlarını planlama ve tasarım faaliyetleri,
3. Okul yönetiminin işlerinde, okul bütçelerinin organizasyonu,
4. Öğrenci işleri,
5. Okul bütçelerinin organizasyonu,
6. Eğitim-öğretim faaliyetleri,
7. Bilgisayar laboratuvarları.

Eğitim alanında bilgisayarlardan yararlanabilmek için, her Őeyden önce öğretmenlerin ve öğrencilerin hazırlığı ve deneyim birikimi gerekmektedir. Bilgisayarların eğitimde verimli olarak kullanılabilmesi için öncelikle öğretmenlerin, öğretme-öğrenme sürecinin nasıl gerçekleŐtiđi ve bu süreçte eğitim teknolojisinin rolünün ne olduğunu kavramaları gerekmektedir. Bunlar sağlandıktan sonra öğretmenlerin, eğitim sürecinde bilgisayarlarla birlikte çalışma yeteneği kazanmaları sağlanmalıdır(GüneŐ, 1991:172).

Eğitimde verimliliği artırmak, daha çok bireye eğitim olanağı sağlamak öğrenme-öğretme etkinliklerini bireylerin gereksinimlerine uyarlamak gibi amaçlarla eğitimde teknolojik kaynaklardan yararlanılması bir zorunluluk olup, okulları programların gerektirdiği araç-gereçlerle donatma çabası içinde olunması istenmektedir. Bugün, tüm ülkelerde gelişmişlik düzeyleri ve eğitim anlayıŐlarına paralel olarak, okul içi ve okul dışı öğrenme ve öğretme etkinliklerinde basit yazı tahtalarından bilgisayara kadar çok deđiŐik tür ve nitelikte araç-gereç kullanıma girmiştir(Hızal, 1989: 4-5).

Eğitim için bilgisayarın kullanım Őekilleri içinde en fazla dikkati çeken ve üzerinde en çok çalıŐılan Őekil olan BDE, ğrencilerin belli konuları öğrenmelerine destek olacak ortamları sağlamaya yönelik olarak kullanılmaktadır. BDE, bilgisayarın öğrenmenin meydana geldiği bir ortam olarak kullanıldığı, ğretim sürecini ve ğrenci motivasyonunu güçlendiren, öğrencinin kendi öğrenme hızına göre yararlanabileceği, kendi kendine öğrenme ilkelerinin bilgisayar teknolojisi ile birleŐmesinden oluŐmuŐ bir ğretim yöntemidir. BDE, ğretim sürecinde öğrencilerin bilgisayarda programlanan dersler ile etkileşimde bulunduğu, öğretmenin rehber, bilgisayarın ise ortam rolünü üstlendiği etkinlikler olarak tanımlanabilir(Şahin ve Yıldırım, 1999: 57- 58).

Bu nedenle eğitim alanında bilgisayarlardan tam olarak yararlanabilmek için her düzeyde ve her alanda çok yönlü araŐtırmaların yapılması gerekmektedir.

Eğitim sürecinin en önemli kritik öğesinin ğretmen olduğu konusunda pek çok kişi görüş birliği içindedir. Eğitim sistemine giren yenilikler ister içerik, ister yöntem ya

da teknoloji biçiminde olsun, ancak öğretmene yardımcı oldukları ölçüde etkili olabilirler.

Bilişim teknolojisinin eğitim alanında kullanılmaya başlanması ile öğretmenin geleneksel rolünden yavaş yavaş sıyrılıp değişen yeni görev ve işlevler yüklenmesini gerektirmektedir. Geleneksel öğretim, seçilen bir ders kitabının sınıfta ders saatleri içinde öğretmen tarafından tahta ve tebeşir kullanılarak anlatılmasına dayalıdır. Öğrenciler kitaptan çok öğretmenin açıklamalarından öğrenir. TV, video kasetleri , film ve bilgisayar gibi görmeye, duymaya ve etkileşime açık teknolojik araçların devreye girmesi ile öğretmen temel bilgi kaynağı olmaktan çıkmaktadır. Bu durumda öğretmen, öğrenmeyi izleme, yönlendirme ve geliştirme yönünde bir rehber, bir yol gösterici görevini üstlenmektedir (Akarsu ve Diğerleri, 1988: 58).

Bilgisayar destekli eğitim programlarından en yüksek yararın sağlanması öğretmene bağlıdır. Çünkü öğrencilerin bilgisayar destekli öğretim programlarından yararlanma zamanlarına, bilgisayarla etkileşimde bulunma biçimlerine karar verecek, öğrencilere o doğrultuda rehberlik edecek kişi öğretmendir. Bu nedenle öğretmenler bilgisayar destekli eğitim programlarının uygulanış biçimleri ve bu öğretim sürecinde öğretmenin rolü ve benzeri konularda aydınlatılmalı; hizmet içi eğitim kursları ile bilgisayar destekli öğretim malzemelerinden yararlanılabilecek düzeye getirilmelidir. Ayrıca bazı öğretmenlerde gözlenen "bilgisayarın öğretmenin yerini alacağı" kaygısı giderilmelidir. Çünkü şimdiye kadarki uygulamalar, bilgisayarın öğretmenin yerini almadığını, öğretmene yardımcı olduğunu göstermektedir. Bu kaygının giderilmesi, öğretmene, bilgisayar destekli öğretim içindeki rolünün doğru kavratılmasıyla mümkündür(Açıkgöz, 1987: 30).

Eğitim-öğretimde, bilgisayardan etkili bir şekilde yararlanabilmek ve istenen verimi elde etmek için, öğretmenlerin desteğinin sağlanması gerekmektedir. Bu sebeple herşeyden önce bilgisayar destekli eğitime karşı öğretmenlerde olumlu tutumlar geliştirmeye çalışılmalıdır. Bu, sık sık çeşitli hizmet-içi eğitim kursları düzenleyerek, öğretmenleri eğitime yoluyla ve aynı zamanda bilgisayarların sağladığı yararları iş başında göstererek gerçekleştirilebilir. Özellikle bütün öğretmenler bilgisayar

kullanmayı, onun çalışma ilkelerini ve ona küçük şeyler yaptırabilmeyi öğrenmelidirler. Buna teknik dilde "Bilgisayar Okur-Yazarlığı" denmektedir (Ergün, 1989: 115).

Şahin ve Yıldırım (1999: 19)'ın aktardığına göre bilgi teknolojileri ve çağdaş öğretim kuramları ışığında, öğretmen niteliklerini aşağıdaki şekilde tanımlamıştır:

-Öğrencinin bilgiye ulaşmasına, onu yorumlamasına ve gerektiğinde günlük hayatta kullanmasına yardım eden rehber kişi,

-Öğrencinin kendi potansiyelini anlamasına ve bunu kullanmasına yardım eden kişi,

-Sınıf içinde otoritesini kuran ve kullanan değil, sınıf yönetimi becerilerini öğretim aktiviteleri haline getirebilen bir öğretici,

-Sınıfta sadece öğrenmeye yardım eden değil, sınıfla birlikte kendisi de öğrenen bir öğrenci,

-Öğrencinin başarısını önceden belirlenmiş kriterlere göre değerlendiren değil, öğrenciyi kendi potansiyeli içinde değerlendiren ve yönlendiren iyi bir rehber.

Öğretmen niteliklerinin tanımlanmasında her ne kadar farklılıklar olsa da, ortak olan öge, öğretmenlerin öğretimi etkinleştirmek amacıyla materyal üretmeleri ve kullanmalarıdır (Şahin ve Yıldırım, 1999: 20).

Demirel (2000: 207), öğretmenin sınıf yönetimi becerilerinden bahsederken öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanma alt başlığı altında; yöntem ve teknikleri kullanmanın yanı sıra uygun araç- gereç ve son bilişim teknolojilerinden bilgisayar ve internetten yararlanma ve bunları sınıf içinde kullanma, öğretmenin sahip olması gereken mesleki nitelikler arasında yer almalıdır demektedir.

BDE çalışmalarının gündeminin en önde gelen maddelerinden biri öğretmen yetiştirme problemidir. BDE uygulamalarına geçen bütün ülkelerde öğretmenlerin sahip olması gereken nitelikler ve bu niteliklerin öğretmenlere nasıl kazandırılacağı, uzun - tartışma ve araştırmalara neden olmuştur. Buna karşılık, öğretmen yetiştirme uygulamalarının genel olarak beklenen performansı sağlamaktan uzak olduğu ve BDE

uygulamalarındaki kısmi başarısızlıkların en önemli nedenlerinden birinin de bu olduğu öne sürülebilir (Taşçı, 1993: 1).

Ülkemiz eğitim sisteminde yaklaşık son on beş yıldır bilgisayar olgusu tartışılmakta , bu konuda çeşitli projeler geliştirilmekte ve uygulamalar gözlenmektedir. Özellikle son yıllarda bu çalışmaların yoğunlaştığını görmekteyiz

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı her derece ve türdeki eğitim kurumlarında; kaliteyi ve öğrenci başarısını yükseltmek, yönetim ve eğitim personelinin yeterliliklerini artırıp, mesleki becerilerini geliştirmek, kaynak kullanımında daha etkili ve verimli olmak ve teknolojinin eğitimde etkin şekilde kullanımı amaçlanmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı "Eğitimde Çağrı Yakalama 2000" projesi adıyla ortaya koyduğu hedeflerde "öğrenme merkezleri yaklaşımı ile isteyen herkese, her yerde sürekli eğitim olanağı sunmayı esas almış ve bilgi teknolojileri konusundaki ulusal hedef ve politikasının çerçevesini; "bilgi çağını yakalamak, bilgi ve teknoloji toplumu olmak için evrensel düşünen, ulusal davranan insanı yetiştirmek, insanımızın ve toplumumuzun rekabet gücünü sürekli arttırmak için eğitim sisteminin her kademesini teknoloji eğitimi ile desteklemek" olarak özetlemiştir (MEB, 2000: 82).

Bu gerekçelerle ilköğretimde kurulmuş olan Bilgi Teknolojisi Sınıflarında bilgisayarlar, yazıcılar, eğitim yazılımları, eğitsel içerikli oyunlar, elektronik referanslar, video, tepegöz, televizyon, eğitsel içerikli video kaset ve saydamlar, bilgisayar okuryazarlığı için ofis yazılımları bulunmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı'nca Bilgi Teknolojisi koordinatörlüğü, ve bilgisayar formatör öğretmen eğitimleri düzenlenmektedir (MEB, 2000: 7).

Artık günümüzde bilgisayar okur-yazarı olmak tüm meslekler için gerekli bulunmaktadır. Özellikle örgün eğitim kurumlarında görevli öğretmenlerin öncelikle bu konuda gerekli eğitimi almaları bir zorunluluktur(Keser, 1996:166-167). Öğretmen adayları için de aynı durum geçerlidir. Bu nedenle öğretmen yetiştirme programlarında bu durum dikkate alınmalıdır. Böylece öğretmenlerin tutumlarında olumlu yönde bir gelişme sağlanır ve önemli olan öğretmenlere yeni teknolojilerin birinci amacının kendilerine alternatif değil, yardım sağlamak için kullanıma sokulduğunun anlatılmasıdır. Öğretmenlerin benimseyecekleri uygulamanın başarısı artacaktır. Özellikle öğretmenlerimize ve yöneticilerimize bilgisayar destekli öğretimden yararlanma konusunda gerekli bilinç kazandırılmalıdır. Öğretmenlerin

bilgisayarları eğitim teknolojisinin önemli bir parçası olarak görmesi ve onu derslerinde kullanmaları gerekmektedir(Akkoyunlu, 1994).

Bilgisayar, öğretmenin yükünü azaltan, onu bir yığın mekanik işten kurtarıp yaratıcılığa yönelten bir araçtır. Bilgisayarla desteklenen öğretmen, öğrencilerle daha çok ilgilenebilecek, bireysel farklılıklara göre yeni programlar geliştirebilecek; kısacası klasik eğitimin çıkmazlarından kurtulma şansını elde edecektir(Ongun, 1987: 62).

Öğretmenler öğretme-öğrenme sürecini eğitim programına uygun olarak düzenlemek zorundadırlar. Öğretim planı içinde yavaş öğrenen bir kaç öğrenci için eğitimi yavaşlatamamaktadırlar. Hızlı öğrenen öğrenciler içinde hızlı eğitim yapamazlar. Bilgisayarla eğitimde ise; bu iki farklı grup ayrı ayrı yetiştirilebilir. Derste tek tek ilgilenilemeyen öğrencilere bireysel olarak yardım etmek mümkündür. BDE öğrenciye kendi hızıyla öğrenme olanağı vermektedir(Aşkar,Erden 1986:27).

Demirel(2000: 177- 178), bilgisayar destekli öğretimde bilgisayarın öğretme sürecine öğretmenin yerine geçecek bir seçenek olarak değil, sistemi tamamlayıcı güçlendirici bir araç olarak girmesi esasını vurgulamaktadır. Demirel, bilgisayarın eğitimde kullanım biçimlerini;

1. Öğretmen konuyu işler, dersi kaçıran ya da anlamayanlar için tekrar bir fırsat sağlanabilir. Bilgisayar burada özel öğretmen görevi görür.
2. Öğretmen konuyu işler, değerlendirme bilgisayar yardımıyla yapılır.
3. Öğretmen konuyu sınıfta işler, alıştıırma, uygulama ve değerlendirme çalışmaları bilgisayar yardımıyla yapılır.
4. Konu bilgisayarla işlenir. Öğretmen danışmanlık yapar, öğrencileri denetler, biçiminde özetlemiştir.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinde 20.yüzyılda gerçekleştirilen radyo, tv gibi buluşlardan sonra, 21.yüzyıla damgasını vuran çağımızın son bilişim mucizesi internet doğmuştur(Varol ve Alkan, 1997: 146).

Teknolojik gelişmelerin bir ürünü olan internet, günümüzde bilginin yayılmasında ve paylaşılmasında önemli araçlardan biri olduğu açıktır. Bilginin sunum çeşitliliği, sunum hızı, sunum kapasitesi ve benzeri olanaklar açısından internetin diğer araçlara oranla daha üstün olduğu bilinen bir gerçektir. Veri toplama, dinamik pencerelerin aracılığı ile düşüncelerin paylaşımı; Web tabanlı verilerden ve elektronik dergilerden literatür tarama, internetin eğitim amaçlı kullanım alanlarından bazılarıdır (Ekiz, Bayam ve Ünal, 2003:665).

İnternet teknolojilerinin gelişmesi ve yaygınlaşması eğitime ayrı bir hız kazandırmıştır ve son yıllarda internet ortamında eğitim veren okulların ve kurumların sayılarının artmasıyla e-öğrenme (e-learning) hayatımıza kadar girmiştir (Çallı, Torkul ve Taşbaşı, 2003:563). Calishain, internetin insanların her geçen gün gittikçe artan “üretilen bilgiyi saklama, paylaşma ve ona kolayca ulaşma” istekleri sonrasında ortaya çıkmış bir teknoloji olduğunu ve global bağlantılar sağlaması, kullanımının kolaylığı, ucuz maliyeti ve çoklu ortam olanağı sunması internetin yaygınlaşmasını kolaylaştırdığını belirtmektedir (Arslan ve Bayram, 2003.1223).

İnternetin klasik eğitim ortamlarını destekleme amacıyla kullanım şekillerinden biri de ders web sayfalarının oluşturulması ve internet ortamında yayınlanmasıdır (Yavuz ve Karaman, 2003:239). Callan ve Oddie, yaptıkları bir çalışmada web ortamı ve kağıt ortamı materyalleri karşılaştırmışlar, öğrenmeyi arttırmada önemli bir fark oluşmamasına rağmen öğrencileri web tabanlı materyalleri daha etkili ve zevkli bulduklarını ve web tabanlı materyallerin yönetim, güncelleme ve dağıtım bakımından daha ucuz ve kolay olduğunu ortaya koymuşlardır (Yavuz ve Karaman, 2003:239).

İnternetin eğitimde kullanılmasıyla birlikte, geleneksel öğrenci ve öğretmen kavramları değişmiştir. Öğrencinin rolü artık sadece kendisine sunulan bilgiyi almak değil, aynı zamanda bilgiyi arayıp bulmak, günlük hayatta kullanılabilecek duruma getirmek ve ondan yararlanmaktır. Bu sayede, “yaşam boyu öğrenme” de daha yaygın bir şekilde gerçekleşebilir. Böylece de kısa zamanda toplumun büyük bir bölümü, yaşam boyu öğrenme durumuna gelebilecektir. İnternet sayesinde “yer” kavramı, eğitim

hizmetlerinden yararlanıp yararlanmamayı belirleyen bir kavram olmaktan çıkmıştır(Karasar, 2003:348).

Scott ve O'Sullivan internetin sınıf, cinsiyet, ırk ve ulus gibi farklar olmaksızın tüm insanların doğrudan iletişim kurabilmelerine olanak veren, yaşama demokratik katılımı zenginleştiren, dünyayı adeta tek bir sanal toplum haline getiren bir olgu olduğunu ileri sürmektedirler. İnternetin en ayırıcı özelliklerinden birisi olarak kimsenin tekelinde ya da denetiminde olmayışı gösterilmektedir(Deryakulu ve Eşgi, 2001: 52).

İnternet, üretilen bilginin hızlı bir şekilde yaygınlaşmasını sağlamak ve paylaşımını kolaylaştırmak için kullanılabilecek en önemli teknolojik araçlardan biridir. Bu teknolojik araçtan etkili bir şekilde yararlanmayı sağlamada eğitimin önemi büyüktür. Eğitim yoluyla interneti etkili bir şekilde kullanma düzeyini arttırmada öğretmenlerin katkısı elbette büyük olacaktır. Bu durum, öğretmenlerin interneti kullanma bilgi ve becerisi yanında, olumlu tutuma sahip olmaları ile mümkün olabilecektir.(Oral, 2004:1-10)

Müfredata dayalı ve öğretmen merkezli klasik ders anlatımı ve laboratuvar uygulamalarının, hareketli ve karmaşık sistemlerin öğrenciye anlatımında yetersiz kaldığı görülmektedir. Bu alanlarda kullanılan örnekler, metotlar ve aletler öğrenciler tarafından yeterince incelenememekte veya test edilememekte, dolayısıyla konunun kavranmasında güçlük çekilmektedir. Yine farklı kişilik ve alt yapıdan gelen öğrencilerin, bir konuyu belirli bir zaman diliminde anlayabilme ve konuyu kavrayabilmeleri, her birinin sahip olduğu farklı anlama kabiliyetleri ve anlama hızlarından dolayı farklılık arz ettiğinden, hedeflenen seviye klasik yöntemlerle sağlanamamakta veya yetersiz kalmaktadır (Ekiz, Bayam ve Ünal, 2003:666).

Etkileşim özelliği sayesinde internet, öğrenmeye katkı getirmekte ve doğrudan derslerde kullanılacak hemen her konu alanına yönelik kaynak ve materyaller sağlamaktadır. Aynı şekilde resimli ve grafikli bir tasarım sağlaması nedeniyle öğrenme ortamlarının görünümü ve değerlendirme yöntemlerini kökten değiştirdiği ileri sürülmektedir(Sünbül, 2002:171).

İçinde bulunduğumuz bilişim çağında, geleneksel okul ve öğretmen yapısının değişimine etki eden en önemli unsur, gelişen bilgi teknolojilerinin insan hayatına etkisidir. Bilgi teknolojilerindeki ürün ve hizmet kalitesi her geçen gün artmaktadır. Gelişmiş bilgisayar sistemleri, yaygınlaşan iletişim araçları ve giderek büyüyen içerik zenginliği, günümüzde yeni bir bilişim alanının, "dijital medyanın" doğmasına yol açmıştır. Temelini internetin oluşturduğu dijital medyayı en iyi biçimde kullanabilmek için başta eğitim kurumları olmak üzere tüm örgüt ve firmalar hem kendi altyapılarını güçlendirmekte hem de dünyayı kuşatmış olan bu küresel ağdan yararlanmaya çalışmaktadır(Nakilcioğlu, 2002: 83).

Ulaştığı insan sayısının hızla artması ve insanlara sunduğu olanaklar, bir iletişim teknolojisi olan internetin farklı amaçlara yönelik kullanımını beraberinde getirmektedir. Bu amaçlardan biri de eğitimidir. Geleneksel ya da uzaktan eğitim sunan tüm eğitim kurumlarında, kamu veya özel sektördeki çoğu yetiştirme etkinliklerinde (personel, öğrenci) internette yararlanılmaktadır(Aydın, 2001: 101).

İnternet birçok alanda olduğu gibi eğitim sistemine de önemli ölçüde fayda sağlamaktadır. Temel öğeleri bilgi, bilginin aktarılması ve üretilmesi olan internetin eğitim sistemine katkısı, daha fazla bilgiye, daha büyük hızlarla erişme olanağı sağlamasıdır. Bundan dolayı internetin eğitime katkısının diğer alanlara katkısından daha fazla olduğunu iddia etmek yanlış olmayacaktır(Özmen, 2001: 1).

İnternetin eğitime getirdiği bu faydalar eğitimde internetin kullanımını artırmış ve gelişen teknolojilerle birlikte internet, uzaktan eğitimin değişmez bir parçası haline gelmiştir. Bu noktada internetin uzaktan eğitimde kullanılması ile internet üzerinden gerçekleştirilen uzaktan eğitim manasına gelen birçok kavram ortaya çıkmıştır. Bu kavramlar İnternet Destekli Öğretim, İnternet Temelli Eğitim, Web'e Dayalı Eğitim, Online Eğitim ve Web Tabanlı Eğitimidir(Aydın, 2001).

Tutum, davranışların ön eğilimi olarak düşünüldüğünde, başarıyı etkileyen önemli faktörlerden biridir. Bu nedenle, bilgisayar başarısını etkileyebilecek konumdaki bilgisayara yönelik tutumların incelenmesi gereği ortaya çıkmaktadır. Nitekim bilgisayar kullanma, bilgisayarla eğitim, bilgisayar programları, bilgisayar eğitiminde öğretmen deneyimi, bilgisayarla eğitimde bilişsel, duyuşsal ve psikomotor açıdan öğretmen tutumları gibi konularda yapılan araştırmalar, bilgisayar teknolojisinin ülkelerdeki uygulama başarısının ön koşulu olarak görülmektedir (Saracaloğlu ve Kaşlı, 2001: 112).

Günümüzdeki teknolojik gelişmeler, toplumsal yaşamda getirdikleri değişmelere paralel olarak eğitim-öğretim sürecinde ve öğretmenlerde de bazı değişimleri zorunlu kılmasına karşın, çeşitli nedenlerle bu değişme ve gelişme tam olarak gözlenememektedir. Bu araştırmada, öğretim sürecinde etkili olduğu düşünülen öğretmen adaylarının yetişme sürecinde bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumları incelenmiştir.

Eğitim kurumlarında gerçekleştirilen ve gerçekleştirilecek olan bilgisayar eğitimlerinden etkili sonuçların alınabilmesi için öğrencilerin bilgisayara yönelik ilgi, beklenti, tutum gibi duyuşsal özelliklerinin bilinmesi büyük önem taşımaktadır. Öğrenciye özgü bu özelliklerden, tutumların olumlu ya da olumsuz oluşu öğrenmeyi büyük ölçüde etkilemektedir. Öğrenci tutumlarının dikkate alınmadığı bir eğitim ortamında, öğretim yaşantılarının oluşması ve istendik yönde davranış değişikliğinin sağlanması güçleşmektedir(Vural, 1999).

Öğretmen yetiştiren eğitim fakültelerinin programı incelendiğinde bilgisayar dersinin zorunlu ders olarak okutulduğu görülmektedir. Bu derste Ms-DOS işletim sistemi, Windows işletim sistemi ve Microsoft Office uygulamaları (word, excel, power point) işlenmektedir.

1.2.Problem Cümlesi

Eğitim fakóltesinde eğitim görmekte olan đretmen adaylarının bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumlarının düzeyleri nelerdir? Adayların, bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumları, sahip oldukları bireysel özelliklerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.3. Alt Problemler

1. Öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumlarının düzeyleri nelerdir? Bu düzeyler, adayların sahip oldukları kişisel özelliklerinden;

- a. cinsiyetine,
- b. ailenin gelir düzeyine,
- c. yabancı dil bilme düzeylerine,
- d. ailenin oturduğu yerleşim birimine,
- e. kendine ait bilgisayarı olmasına,
- f. bilgisayarı kullanmayı öğrendikleri ortama,
- g. daha önce bilgisayar kursuna katılmasına,
- h. bilgisayar kullanma deneyimlerinin süresine,
- i. bilgisayarı kullanma amaçlarına,
- j. bilgisayarı kullandıkları ortama,
- k. ortaöğretimdeki okul türüne,
- l. Öğretim türüne,
- m. ğrenim gördükleri anabilim dalına

göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

2. Öğretmen adaylarının internet kullanımına yönelik tutumlarının düzeyleri nelerdir?

Bu düzeyler, adayların sahip oldukları kişisel özelliklerinden;

- a. cinsiyetine,
- b. ailenin gelir düzeyine,
- c. yabancı dil bilme düzeylerine,

- d. ailenin oturduğu yerleşim birimine,
 - e. kendine ait bilgisayar olmasına,
 - f. interneti kullanma deneyimlerinin süresine,
 - g. interneti kullanma sıklığına,
 - h. interneti kullandıkları ortama,
 - i. interneti kullanma amaçlarına,
 - j. e-posta kullanma sıklığına
- göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

3. Öğretmen adaylarının, bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumları; bilgisayarın toplum üzerindeki etkileri ve bilgisayarla ilgili ahlaki konularda sahip oldukları bilgi düzeylerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

1.4. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın en temel amacı, Eğitim Fakültelerindeki öğretmen adaylarının bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumlarını ortaya koymak, belirlenen bağımsız değişkenlerle(bireysel ve bilgisayar kullanım özellikleri), bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumları arasındaki ilişkilerin belirlenmesidir. Araştırmanın alt problemleri bu amaç düşünülerek hazırlanmıştır.

1.5. Araştırmanın Önemi

Öğretmen adaylarının bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumlarının düzeylerinin bilinmesinin, bilgisayarın öğrenme sürecinde daha etkili kullanılmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Bilgisayar çağının hızla yaşandığı ülkemizde bu alanda verilen eğitim ve bilgisayar olgusunun, eğitim hayatımızı ne şekilde etkilediği önemli bir konudur. Çünkü ülkemizde hem eğitim hem de bilgisayar güncelliğini hiçbir zaman kaybetmeyen önemli

iki konudur. Ülkemizin temel sermayesi kaliteli ve bilgili öğrenci yetiştirilmesidir. Sağlıklı, bilinçli, ezberden uzak kendine güvenen öğrencilerin yetişmesinde bilgisayar en büyük yardımcı olarak düşünülmelidir.

Yapılan literatür taramasında yurt dışında öğretmen adaylarının bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutum düzeylerine ilişkin çalışmalara sıkça rastlanırken, yurt içinde bu çalışmaların son yıllarda arttığı görülmüştür.

1.6. Sayıtlar

1. Öğretmen adaylarının, bilgisayara yönelik tutumlarını ölçmede kullanılan bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutum ölçeği istenilen özellikleri ölçmektedir.
2. Öğretmen adayları, kişisel özellikler anketi ile bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutum ölçeğini yanıtlarken gerçek durumlarını yansıtan yanıtlar vermişlerdir.
3. Araştırmanın örneklem kümesi evreni temsil edebilecek nitelikte ve niceliktedir.

1.7. Sınırlılıklar

1. Araştırmada elde edilen bulgular Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümlerinde eğitim görmekte olan öğretmen adayları ile sınırlıdır. Bulgular, 2005-2006 öğretim yılı bahar dönemi içinde yapılan ölçme uygulamalarından elde edilen verilerden sağlanmıştır. Bu bulgular, araştırmanın evrenine genellenebilir niteliktedir.

2. Araştırma, duyuşsal özelliklerden bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumlar ile sınırlandırılmıştır. Öğrencinin öğrenmesini etkileyebilecek diğer duyuşsal özellikler araştırma kapsamı dışında tutulmuştur.

1.8. Tanımlar

Öğretmen adayları: 2005- 2006 öğretim yılı bahar döneminde, Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesindeki Sınıf, Türkçe, Sosyal Bilgiler ve Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümünde eğitim görmekte olan öğrencilerdir.

Bilgisayar: Çok çeşitli amaçlara hizmet eden; dört temel matematik işlemlerini ve mantık işlemlerini yapabilen; bilgi kaydetme, işleme ve iletme özellikleri olan; talimat kabul eden ve bu talimatlara göre yaptığı işlemleri kontrol eden ve sonuçları rapor edebilen niteliklere sahip; yeni bir teknolojinin gelişmesine öncülük eden insan zekâsı ve başarısının önemli bir ürünüdür (Alkan, 1984: 147).

Bilgisayar Tutum Ölçeği : Berberoğlu ve Çalıkoğlu (1992) tarafından geliştirilen, bilgisayara yönelik tutumları ölçmeyi amaçlayan kırk maddeden oluşan likert tipi, beş dereceli ölçek.

İnternet: Birçok bilgisayar sisteminin birbirine bağlı olduğu, dünya çapında yaygın olan ve sürekli büyüyen bir iletişim ağıdır.

İnternet Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği : Tavşancıl ve Keser (2002) tarafından geliştirilen, internet kullanımına yönelik tutumları ölçmeyi amaçlayan otuzbir maddeden oluşan likert tipi, beş dereceli ölçek.

BÖLÜM II

İLGİLİ YAYINLAR VE ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumlar ile ilgili olarak yurt dışı ve yurt içinde yapılmış araştırmalara yer verilmektedir.

2.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Hızal(1989), "Bilgisayar Eğitimi ve Bilgisayar Destekli Öğretime İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi" adlı araştırması ile bilgisayar, bilgisayar eğitimi ve bilgisayar destekli öğretim konularına ilişkin öğretmenlerin hazırlık, tutum, beklenti ve önerilerini ortaya koymayı amaçlamıştır.

Araştırma tarama modeline dayalı olarak yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Eskişehir kent merkezindeki ilkokul, ortaokul ve liselerin öğretmenleri oluşturmaktadır. Tüm okul türlerindeki öğretmen örnekleme, evrenin %25.6'sını oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen anketler ile toplanmıştır. Verilerin analizinde yüzde yöntemi ve kay kare (X^2) tekniği kullanılmıştır.

Araştırmada, bilgisayar destekli öğretime ilişkin elde edilen bazı önemli bulguların özetleri şöyledir:

Öğretmenlerin yaklaşık %50.4'ü, ülkemizde bilgisayar destekli öğretime başlamada geç kalındığını, %42'si ise başlamak için zamanın uygun olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin yaklaşık %60.5'i, bilgisayar destekli öğretime geçmede gecikmenin nedeni olarak ekonomik yetersizlikleri gösterirken, %18.2'si ise toplumun hazır olmadığını göstermişlerdir.

Bilgisayar destekli öğretim konusunda, öğretmenlerin özel olarak eğitilmesi, öğretmenlerin %95'i tarafından gerekli görülmüştür. Bilgisayar destekli öğretim,

öğrencilerin araştırmacılık yeteneklerini geliştirmesine katkıda bulunacağı, öğretmenlerin %83'ü tarafından benimsenmiştir.

Öğretmenlerin %68'i bilgisayar destekli öğretimin, öğrenme sürecinde kısılma sağlayacağını düşünmüşlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %86'sı bilgisayar destekli öğretimde, öğrenme-öğretme atmosferinin daha esnek ve rahat olacağını düşüncesinde oldukları görülmüştür.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaklaşık %52'si, bilgisayar destekli öğretimin başarısını en çok etkileyecek etmenin, öğretmenlerin eğitim ve tutumları olabileceğini belirtmişlerdir.

Aksoy(1989) tarafından yapılan ve "Bilgisayar Kursundan Geçen öğretmenlerin Bir Eğitim Aracı Olarak Bilgisayara İlişkin Tutumları" adını taşıyan araştırmada M.E.B. kursuna katılan 574 öğretmen ve yönetici evren olarak alınmıştır. Sonuçta öğretmenlerin bir eğitim aracı olarak bilgisayara ilişkin tutumlarında cinsiyet, görev yaptığı okulun türüne, yöneticilikteki kıdemine, okuttuğu derslere, açılan bilgisayar kurslarında görev alıp almamalarına, yurtdışında bulunup bulunmamalarına, teknolojik gelişmeleri izleyip izlememelerine ve kendilerini değerlendirmelerine göre farklılıklar olduğu saptanmıştır.

Aşkar(1991)'ın öğrenci ve öğretmenlerin bilgisayar destekli öğretim ortamının geleneksel sınıf ortamından farklılığı ile ilgili görüşlerine yer verdiği bir çalışmasında da, öğrencilerin yüzde yetmişten fazlası derse ilgililerinin, çalışma isteklerinin, kendilerine güvenlerinin, öğrenme hızlarının, kelime hazinelerinin ve kendini değerlendirme güçlerinin arttığını, yüzde altmıştan fazlası ise dersi daha iyi anladıklarını, başarılarının daha yüksek olduğunu, daha rahat bir ortamda dersi daha çok sevdiğini belirtmişlerdir. Yine çalışma sonuçlarına göre, BDÖ'de okuma miktarı artarken yazma miktarı azalmıştır. Sınıf içi etkileşim düzeyine gelince; öğrenciler öğretmenlerden yardımın azaldığını, öğretmen-öğrenci etkileşiminde pek bir değişiklik olmadığını, öğrenci-öğretmen etkileşiminde de çok az bir artış olduğunu ifade

etmişlerdir. Çalışmanın bulguları, öğretmenlerin BDÖ'den beklentilerinin daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur.

Deniz(1994) tarafından yapılan çalışmada, bilgisayar tutum ölçeği geliştirilmiş ve bu ölçeğin geçerlik, güvenirlik analizi yapılmıştır. Cinsiyet ve bilgisayar tecrübesi ile bilgisayar tutumları arasında farklılıklar tespit edilememiştir.

Vural (1999), internet öğretiminde bireysel çalışma ve grupla öğrenme yöntemlerinin etkililiğinin değerlendirilmesini incelediği araştırmasında, kuramsal kısmı için literatür tarama, deneysel kısım için ön test-son test kontrol gruplu model gerçekleştirilmiştir. Araştırma, 1997-1998 öğretim yılında gerçekleştirilmiş ve toplam 36 öğrenci katılmıştır. Toplanan verilerin yorumlanması için covariate ve covariance çözümlemesi yapılmıştır.

Araştırma verilerine göre;

a. İnternet öğretiminde, öğrenci tutumları ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

b. Yeterli altyapı, yazılım, donanım olmaması; bilgisayar okur-yazarlığı, Türkçe içerik ve yabancı dil bilgisinin yetersiz olması internetin etkin şekilde kullanımını sınırlamaktadır.

c. İnternetle öğretimde, bireysel çalışma ve grup öğrenme yöntemlerinin ikisi de uygulanabilir.

d. İnternet, eğitim ve öğretimde yeni olanaklar sağlamaktadır.

Evirgen ve Işık (1999), uzaktan eğitimde öğretmenin ve öğrencinin rolü; eğitim ve öğretim ortamlarının tasarımı, eğitim programlarının hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesini inceleyen araştırmasını, literatür taraması yöntemi ile yapmıştır. Bu araştırmada, uzaktan eğitimde öğrenci ve öğretmenlerin üstlenmesi gereken roller, uzaktan eğitimde ortam tasarımı, eğitim programı hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi incelenmiştir.

Bu araştırma sonucunda elde edilen verilere göre; geleneksel ve uzaktan eğitimde en temel, değişmez öğeler öğretmen ve öğrencidir. Uzaktan eğitimde öğrenci

ve öğretmenin üstlenmesi gereken roller değişmiş; öğretmen rehberlik rolü üstlenen ve öğrenciyi bilgiye sevk eden kişi konumuna gelirken, öğrenciler ise bilgiyi araştıran ve kendi kendine üretebilen bir yapıya kavuşmaktadır.

Öğretmen bu konumuyla, uzaktan eğitimde alanına hakim, uzaktan eğitimin özelliklerini bilen ve teknolojileri kullanabilen kişi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yaylacı (2000), internette eğitimi inceleyen araştırması teorik bir çalışmadır. Araştırma temelde, ilgili literatürden elde edilen verilere dayanmaktadır. Araştırmanın alt problemine uygun olarak internet üzerinde uygulanabilen bir anket formu geliştirilmiştir. Diğer taraftan internet aracılığıyla eğitim konusu, haber gruplarında ve tartışma öbeklerinde irdelenmiştir.

Elde edilen verilere göre;

a. Uzaktan eğitim, BDE ve İDE'nin tarihi gelişimi incelendiğinde, ülkemizde her bir uygulamada gelişmiş ülkeler seviyesine ulaşamadığımız sonucuna varılmıştır. Özellikle internetin okullarda eğitim amaçlı kullanımına ülke düzeyinde geçemediğimize göre internet aracılığıyla eğitim çoğumuzun bekleyerek geçireceği bir süre olarak karşımıza çıkmaktadır.

b. Türkiye'de eğitim sisteminin içinde bulunduğu durum ve koşullar dikkate alınırca internetle eğitim, her kademedeki eğitimin yaygınlaştırılmasında işlevsel bir yol olarak görülmektedir.

c. İnternetle eğitim uygulamaları ile kurumlar önündeki öğrenci yığılmasının belli ölçüde azalacağı ve yüksek öğretimden topluma ve üretime geçen insan sayısında artış olacağı düşünülmektedir.

d. Bilimsel araştırmalarda internetin kullanılması, eğitim ve toplumsal sorunlarımızın daha çabuk tespit edilmesine ve çözüm noktalarında görüş birliğine varmamıza yardımcı olacaktır.

e. İnternet aracılığıyla eğitimin, gelecekte eğitim sistemlerine yön vereceği ve gelişmelerin hızla devam edeceği söylenebilir. Bunların arasında bilimsel ortaklıklar, uluslararası araştırma, makale, kitap yayın olanakları, ulaşılması güç kaynakların ve

uzmanların paylaşılması, toplumun değişik kesimlerini internetle eğitim Őemsiyesi altında birleştirilmesi muhtemel gelişmeler arasındadır.

Saracaloğlu ve Kaşlı (2001) tarafından yapılan araştırmada, oğretmen adaylarının bilgisayarla yönelik tutumları ile bilgisayar başarıları arasındaki ilişkiler belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın rneklemi, 174 oğretmen adayından oluşmaktadır. rnekleimde 90 bayan oğrenci, 84 erkek oğrenci vardır.

Çalışmada oğretmen adaylarının tutum ve başarıları; bölümler, cinsiyet, mezun olduğu lise türü, bilgisayar kullanma deneyimi değişkenleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular şu Şekilde özetlenebilir:

a. Bilgisayara yönelik tutumlarla, bölümler arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bununla birlikte bilgisayar başarıları ile bölümler arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Beden Eğitimi ğretmenliği grubu oğrencilerinin başarıları diğer gruplara göre daha düşük bulunmuştur.

b. Bilgisayara yönelik tutum ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ancak cinsiyet ile bilgisayar başarıları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bayan oğretmen adaylarının bilgisayar başarıları, erkek adaylara göre daha yüksek bulunmuştur.

c. Bilgisayara yönelik tutum ile oğretmen adaylarının bitirdikleri lise türü arasında anlamlı bir ilişki bulunmazken, lise türü ile bilgisayar başarıları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Anadolu ve özel liseden mezun olan adayların başarıları diğer gruplara göre daha yüksek bulunmuştur.

d. Araştırmaya katılan deneklerin %8'i bilgisayar kullandığını, %47.1'i kısmen bilgisayar kullandığını, %44.8'i deneyimsiz olduğunu belirtmiştir. Bilgisayara yönelik tutum ile bilgisayar deneyimi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuş, deneyimi daha fazla olan oğretmen adaylarının tutumlarının daha olumlu olduğu ortaya çıkmıştır. Bilgisayar başarıları ile bilgisayar deneyimi arasında da anlamlı bir ilişki bulunmuş, deneyimi daha fazla olan oğrencilerin daha başarılı oldukları ortaya çıkmıştır.

e. Bilgisayara yönelik tutum ile bilgisayar başarısı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Demirli (2002), Web tabanlı öğretim uygulamalarına ilişkin öğrenci görüşlerini inceleyen araştırmasında, 2001-2002 öğretim yılında Fırat Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesinde okuyan 33 adet öğrenci katılmıştır.

Araştırma verilerine göre;

a. Elde edilen sonuçlara göre web tabanlı öğretim uygulamalarının öğrenciler tarafından benimsendiği belirtilmektedir.

b. Web tabanlı öğretimde zaman ve mekan sınırlaması olmaksızın öğretimin yürütülmesi en önemli faydalar arasında görünmekte olup bu unsurun performansın artmasına katkı sağladığı düşünülmektedir.

c. Geleneksel sınıf ortamındaki basit bir şekilde ders dinlemenin vermiş olduğu sıkıcılığın olmamasına ve sınıf içindeki öğrenci-öğretmen, öğrenci-öğrenci arasında oluşabilecek olumsuz olayların yaşanmamasına dikkat çekilmektedir. Ayrıca geleneksel sınıf ortamında sormaktan çekinilen soruların, sanal ortamda daha rahat sorulabildiği ortaya çıkmıştır.

Özkütük ve Orgun(2004) tarafından yapılan çalışmada, öğretim elemanlarının internet kullanma düzeyleri ve bilgisayara yönelik düşünceleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın örneklemini, Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulunda görev yapan öğretim elemanları oluşturmaktadır(n=50). Örneklem de, 3 profesör, 5 doçent, 10 yardımcı doçent, 3 öğretim görevlisi ve 29 araştırma görevlisi vardır.

Öğretim elemanlarının internet kullanma düzeylerini ve bilgisayar kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada, internet kullanma düzeylerinin;

- a. Ünvanlarına göre, öğretim görevlileri ve araştırma görevlileri lehine farklılaştığı,
- b. Soyo-ekonomik durumlarına göre farklılaşmadığı,
- c. Bilgisayarı sevme ve evlerinde bilgisayar bulunma durumlarına göre farklılaştığı saptanmıştır.
- d. Öğretim elemanlarının bilgisayar kullanımına ilişkin görüşlerinin olumlu yönde olduğu belirlenmiştir.

Yumuşak ve Kıyıcı(2004) tarafından yapılan araştırma ise, ilköğretim öğretmenlerinin bilgisayara yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi; Demirci örneğidir. Araştırmanın örneklemini, Demirci’de görev yapan 70 ilköğretim öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmadan elde edilen bulgular şu şekilde özetlenebilir:

- İlköğretim öğretmenlerinin bilgisayara yönelik tutumlarında;
- a. Cinsiyet, yaş gibi değişkenlere göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı,
- b. Mesleki kıdemlerine göre, 1-10 yıl arası görev yapanların lehine farklılaştığı,
- c. Eğitim düzeylerine göre, lisans mezunu öğretmenlerin lehine farklılaştığı,
- d. Bilgisayar sahibi olan öğretmenlerin lehine farklılaştığı,
- e. İyi düzeyde bilgisayar kullanabilen öğretmenlerin lehine farklılaştığı,
- f. Bilgisayar kursu alan öğretmenlerin lehine farklılaştığı saptanmıştır.
- g. Öğretmenlerin bilgisayara karşı olumlu tutum içinde oldukları saptanmıştır.

2.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

ABD’de, 1986 yılında "Millî Eğitimdeki İlerlemeyi Değerlendirme Projesi" ile ülke çapında 24000 öğrenci (3., 7. ve 11. sınıflar) bilgisayar destekli eğitim konusunda incelenmiştir. Bu araştırmada elde edilen sonuçlar şöyle özetlenebilir:

3. sınıfların %91.2’si, 7. sınıfların %86.4’ü bilgisayarı sevdiğini söylemişlerdir. 7. ve 11. sınıfların büyük bir çoğunluğu bilgisayarı sınıfta daha çok kullanmak istediklerini belirtmişlerdir.

Evlerinde veya okulda bilgisayara erişme olanağı bulunan öğrencilerin, diğerlerine göre bilgisayar becerilerini geliştirme şansına daha fazla sahip oldukları ortaya çıkmıştır(METARGEM,1991: 3-4).

Chan(1989) yaptığı araştırmada, "İlkokulların Birinci Sınıflarında Bilgisayar Kullanımı: BDÖ Yazılımları ile İlgili Bir Değerlendirme" konusu üzerinde durmuştur. İlkokullarda bilgi düzeyindeki öğrenmelerde, bilgisayarların oldukça etkili olabildiğini, oysa kavram ve daha üst düzeydeki öğrenmelerde öğrencilerin beklenen başarıyı gösteremedikleri belirlenmiştir. Chan'ın 60 öğretmene uyguladığı anketten aldığı sonuçlara göre, "Bilgisayar Destekli Öğretim"de, öğrencilerin dikkat sürelerinin daha uzun sürdüğü (60 öğretmenden 38'i dikkat süresinin BDÖ sonucu arttığını, 1 öğretmenin azaldığını, 3 öğretmenin bazen azalıp bazen arttığını, 18 öğretmenin ise bilmediğini belirttikleri) ortaya çıkmıştır. Diğer taraftan BDÖ'in şu andaki uygulaması ile başarıyı olumlu yönde etkileyip etkilemediği kesin olarak bilinmemekte olduğu belirtilmiştir. Bu konuda yapılan diğer bazı araştırmalarda, öğretmenlerin, bilgisayarları "motive edici" olarak tanımladığı belirlenmiştir.

McCoy ve Haggard (1989), "Öğretmenlerin Bilgisayar Kullanımındaki Belirleyicileri" adlı çalışma ile öğretmenlerin mikrobilgisayar kullanımlarını ortaya koymayı amaçlamışlardır. Araştırma, bölgesel bir alandaki ilçelerden seçilen 26 okuldan toplam 112 kişilik öğretmen grubu üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, kişisel özellikler, öğretmenlerin meslekteki kıdemleri, halihazırda bilgisayarların sınıfta kullanılması, bilgisayar kullanmada kişisel yetenek ve güven, eğitimde kullanılan bilgisayarların değerinin algılanması gibi değişkenler ele alınmıştır. Araştırma kapsamına alınan toplam 112 öğretmenden 81'inden cevap alınmıştır. Araştırmada elde edilen bazı önemli sonuçlar şöyledir:

Ankete cevap veren öğretmenlerin %25'i bilgisayarı ya çok az ya da hiç kullanmadıklarını, %75'i ise yoğun, düzenli veya ara sıra bilgisayar kullandıklarını belirtmişlerdir.

Bu çalışmanın sonuçlarına göre bilgisayarlar gittikçe artan bir biçimde deneyimli öğretmenler tarafından kullanılmaktadır. Öğretme düzeyi, bilgisayar kullanımının önemli bir belirleyicisi olarak görülürken; cinsiyetin, öğretmenlerin kendi bilgisayar yeteneklerine güvenmelerini, eğitimde kullanılan bilgisayarların değerinin algılanmasını ve bilgisayar kullanımını etkilemediği görülmüştür.

Bush(1991) Arizona'daki liselerde uygulanan BDÖ'e karşı öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin tutumlarını ve yöneticilerin en son bitirdikleri okullara göre tutumlarında farklılık olup olmadığını belirlemeye çalışmıştır. Ayrıca bilgisayarı olan ve olmayan öğrencilerin bilgisayar destekli öğretime karşı tutumlarının farklı olup olmadığı da araştırmanın kapsamına alınmıştır. Araştırmada, örneklem olarak 31 öğrenci, 39 öğretmen ve 22 yönetici alınmıştır.

Kay kare (X^2) analizleriyle yapılan istatistiksel değerlendirmelerde, öğretmen ve yöneticilerin en son bitirdikleri okul düzeylerinin BDÖ'e ilişkin tutumlarını etkilemediği belirlenmiştir. Diğer taraftan "t" testleriyle yapılan karşılaştırmalarda bilgisayarı olan ve olmayan öğrencilerin BDÖ'e karşı tutumlarında bir farklılık olmadığı görülmüştür. Varyans analizleriyle öğretmen ve öğrencilerin BDÖ'e karşı tutumlarının farklı olup olmadığı da araştırılmıştır. Öğretmen ve öğrencilerin BDÖ'e karşı tutumlarında farklılıklar olduğu, öğretmen ve yöneticiler ile öğrenci ve yöneticilerin tutumları arasında ise fark olmadığı belirlenmiştir.

Martha ve MacDonald(1996) tarafından yapılan deneysel çalışmada, aday öğretmen eğitiminde bilgisayar öğretimine dönük kursların bu öğretmen adaylarının bilgisayar kullanımına ilişkin tutumları üzerindeki etkilerinin neler olduğu araştırılmıştır. Araştırmanın amacı, aday öğretmenlerin teknolojiye karşı tutumlarının hangi değişkenler tarafından etkilendiğini ortaya koymak ve bu bulgulardan hareketle bilgisayar öğretiminin verimliliğini arttırmak için uygun koşulları sağlamaktır.

Araştırmanın örneklemini "Teknoloji ve Öğrenme" adlı bilgisayar kursuna katılan 59 bayan ve 35 erkekten oluşan toplam 94 aday öğretmen grubu oluşturmaktadır.

Araştırma bulguları aşağıda verilmektedir.

a. Bilgisayara ilişkin tutumlar, cinsiyet değişkenine göre önemli farklılık göstermemektedir. Bayan aday öğretmenlerin %85'i , erkeklerin ise %86'sı, bilgisayarı sınıflarda kullanmayı düşündüklerini açıklamışlardır. Ancak bayan aday öğretmenler, ön testte, bilgisayar kullanımına yaşamlarında, erkeklere göre daha az yer verdiklerini ortaya koymuşlardır.

b. Düşük, orta ve yüksek düzeyde bilgisayar deneyimine sahip grupların, bilgisayar kullanımına ilişkin kaygı ve güven düzeyleri önemli farklılık göstermemektedir.

c. Deneysel uygulama sonuçları düşük, orta ve yüksek düzeyde bilgisayar deneyimine sahip grupların güven düzeyinin arttığını, kaygı düzeyinin ise düştüğünü ortaya koymaktadır. Düşük ve orta düzeyde bilgisayar deneyimine sahip grupların bilgisayardan hoşlanma ve yararlılık alt boyutlarında son testten aldıkları puanların ortalamaları ön teste göre daha düşük çıkmıştır. Bu durum, bilgisayarlar hakkında bazı bilgilere sahip, ancak yeterli deneyimi olmayan bu grupların, kursun başlangıcında bilgisayara ilişkin yüksek beklenti içerisinde oldukları, ancak bu beklentileri gerçekleştirecek olan yeterliliklere sahip olmamaları ile açıklanmaktadır.

d. Deneklerin %31'i, bilgisayar kursunun başlangıcında sınıfta bilgisayar kullanımına ilişkin bir düşüncelerinin bulunmadığını belirtirken, bu oran kursun sonunda %13'e düşmüştür.

e. Deneklerin çoğunluğu, öğretmen olduklarında sınıf içi etkinliklerde bilgisayardan yararlanacaklarını açıklamışlardır.

Hiltz (1995), sanal bir sınıfta öğretimi inceleyen araştırmasında, New Jersey Enstitüsünde 175 öğrenci katılmıştır. Bu çalışmada öğrencilerin görüşleri alınarak aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

a. Bu çalışmada iletim yöntemi olarak geleneksel eğitimle 70, yüz yüze sanal sınıf uygulamasıyla 51 ve video sanal sınıf uygulaması olarak 54 kişiden oluşmuştur.

b. Sanal sınıfları öğretmenler, öğrenciye yardımcı veya işbirlikçi öğrenme grupları oluşturarak sağlayabilir.

c. Sanal öğrenme ortamları için öğretmenin, kurs materyallerini göndermesi ve deneyimleri için araçları bilmesi ve ayarlanması gerekmektedir.

d. Her türlü sınıf ortamlarında sıralar, tahtalar ve tebeşirler öğretmen olmadan canlı hale gelmeyecektir.

Bu noktada öğretmenin sınıf ortamına hakim olması ve ortam tasarımını yapabilmesi içinde yeni öğretim ortamlarını çok iyi tanması ve yetiştirilmesi gerekir. Öğretmenlerin yeni öğretim ortamlarında etkili öğretiler gerçekleştirebilmesi için bu ortamları tanması ve bakış açıları önemlidir.

Chandnani (2000), internet üzerinden uzaktan deneyim kazanmayı inceleyen araştırmasında, öğrencilere uzaktan eğitim çerçevesinde laboratuvar araçlarını etkili biçimde kullanma olanağı sağlamayı amaçlamıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak kaynak taraması yöntemi kullanılmıştır.

Araştırma verilerine göre;

a. Uzaktan eğitimde öğretim ve öğrenim çevresi, bilgisayar ve internet ortamında iletişim olarak belirlenmiştir..

b. Uzaktan eğitimde başarılı bir öğretim için ortam zenginleştirilmeli, öğretim materyalleri öğretmen tarafından geliştirilmeli, etkili bir etkileşim sağlanmalı ve sorunlara kısa zamanda çözüm bulunmalıdır.

c. Uzaktan eğitimde deneysel projenin başarılı olmasında öğretmenin bakış açısı önemlidir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evreni, örnekleme, veri toplama teknikleri ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel çözümleme teknikleri sunulmaktadır.

3.1.Araştırmanın Modeli

Öğretmen adaylarının bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumları ile bilgisayar ve internet kullanımına yönelik belirlenen değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemeyi amaçlayan bu araştırmanın modeli "tarama modelidir".

Tarama modelleri, geçmişte ya da halen varolan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilemez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan, ona uygun bir biçimde "gözleyip" belirleyebilmektir (Karasar, 1999: 77).

3.2.Araştırmanın Evreni

Araştırma evrenini, araştırmanın amacı doğrultusunda Celal Bayar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü(Sınıf Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği), Türkçe Eğitimi Bölümü(Türkçe Öğretmenliği) 2005-2006 öğretim yılı bahar döneminde öğrenimi sürdüren 2911 öğrenci oluşturmaktadır.

3.3.Araştırmanın Örnekleme

Evrenin büyüklüğünden dolayı örneklem alma yoluna gidilmiştir. Örneklem seçiminde küme örnekleme(cluster sampling) yöntemi kullanılmıştır. Sınıf, Türkçe,

Sosyal Bilgiler ve Fen Bilgisi Öğretmenliği kümeleri içerisinde popülasyondaki oranlarına (1/4) göre orantılı tabakalama metodu(stratified/proportional) kullanılarak örneklem oluşturulmuştur.

Aşağıda bu uygulama sonucu elde edilen örnekleme ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 1. Araştırma Örneklemi

	Sınıf/Şube	f	%
I. Öğretim	2/A	32	5.5
	4/C	30	5.1
	Fen-1	49	8.4
	Fen-4	46	7.8
	Sosyal-1	45	7.7
	Sosyal-2	35	6.0
	Türkçe-1	43	7.3
	Türkçe-3	38	6.5
	Toplam		318
II. Öğretim	1/D	31	5.3
	3/D	24	4.1
	Fen-2	31	5.3
	Fen-3	30	5.1
	Sosyal-3	47	8.0
	Sosyal-4	33	5.6
	Türkçe-2	39	6.7
	Türkçe-4	33	5.6
	Toplam		268

Tablo 2. Cinsiyete Göre Dağılım

Cinsiyet	f	%
Bayan	290	49.5
Erkek	296	50.5
Toplam	586	100

Tablo 3. Bitirilen Lise Türüne Göre Dağılım

Bitirilen Lise Türü	f	%
Genel	387	66.0
Anadolu-Fen	180	30.7
İmam Hatip	3	0.6
Özel	7	1.2
Mesleki-Teknik	9	1.5
Toplam	586	100

Tablo 1 incelendiğinde araştırma örnekleminde yer alan öğretmen adaylarının %54.3'ü I.Öğretimde, %45.7'sinin de II.Öğretimde öğrenim görmektedirler.

Öğretmen adaylarının sınıflara göre dağılımı incelendiğinde I.Öğretimde; 2/A şubesi %5.5, 4/C şubesi %5.1, Fen-1 şubesi %8.4, Fen-4 şubesi %7.8, Sosyal-1 şubesi %7.7, Sosyal-2 şubesi %6.0, Türkçe-1 %7.3, Türkçe-3 %6.5, II.Öğretimde ise; 1/D şubesi %5.3, 3/D şubesi %4.1, Fen-2 şubesi %5.3, Fen-3 şubesi %5.1, Sosyal-3 şubesi %8.0, Sosyal-4 şubesi %5.6, Türkçe-2 %6.7, Türkçe-4 %5.6'sının öğrenimini sürdürdüğü görülmektedir.

Tablo 2'de öğretmen adaylarının cinsiyete göre dağılımları incelendiğinde %49.5'i bayan, %50.5'i erkek öğrencilerden oluşmaktadır.

Tablo 3'de örnekleme oluşturan öğretmen adaylarının daha önce mezun oldukları lise türü incelendiğinde ise, %66.0'ı genel lise, %30.7'si Anadolu-Fen ve %3.3'ü de diğer lise türlerinden mezun oldukları görülmektedir. Buna göre öğretmen adaylarının üniversiteye giriş sınavlarında yüksek oranda genel lise mezunlarından oluştuğunu söyleyebiliriz.

Araştırmanın örneklemine ilişkin bu bilgilere ek olarak araştırmanın alt problemlerine ilişkin bulgular ve yorumlar kısmında örnekleme ilişkin çeşitli bulgular sunulmaktadır.

3.4. Veri Toplama Teknikleri

Araştırmada veri kaynağı olarak, evren ve örneklem bölümünde sözü edilen Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü ve Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin görüşlerine başvurulmuştur. Araştırmanın bağımsız değişkenleri öğretmen adaylarının kişisel bilgiler ve bilgisayar kullanım özellikleridir. Araştırmanın bağımlı değişkenleri ise bilgisayara yönelik tutum ve internet kullanımına yönelik tutumlardır. Bu değişkenler aşağıda Tablo 4’de belirtilen ilgili araçlarla ölçülmüşlerdir.

Tablo 4. Araştırmanın Değişkenleri ve Ölçme Araçları

Değişkenler	Ölçme Araçları
1. Öğretmen adaylarının kişisel ve bilgisayar kullanım özellikleri (Bağımsız değişken)	Kişisel bilgiler ve bilgisayar kullanım özellikleri anketi
2. Bilgisayara yönelik tutumlar (Bağımlı değişken)	Bilgisayar tutum ölçeği
3. İnternet kullanımına yönelik tutumlar (Bağımlı değişken)	İnternet kullanımına yönelik tutum ölçeği

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi araştırmada, bir bağımsız değişken ve iki bağımlı değişken olmak üzere üç değişken, üç ölçme aracı ile ölçülmüştür. İlgili ölçme araçlarının tanıtımı ile geçerlik ve güvenilirlik değerleri aşağıda verilmektedir.

3.4.1. Kişisel Bilgiler ve Bilgisayar Kullanım Özellikleri Anketi

Bu anket öğretmen adaylarının kişisel ve bilgisayar kullanım özelliklerini ölçmek amacıyla yapılmıştır. Ankette öğretmen adaylarının kişisel özelliklerini ve bilgisayar kullanım özelliklerini belirlemek amacıyla 20 soru sorulmuştur. Anketin nasıl yanıtlanacağı ve ilgili açıklamalar anketin giriş bölümünde yer almaktadır. Bu anket EK I’de sunulmaktadır.

3.4.2. Bilgisayar Tutum Ölçeği

Araştırmada öğretmen adaylarının bilgisayara ilişkin tutumlarını ölçmek amacıyla, orijinali Lody ve Gressard (1984) tarafından geliştirilen , Giray Berberoğlu ve Gaye Çalıkoğlu(1992) tarafından da Türkçe'ye çevrilen ve güvenilirliği Cronbach Alpha yöntemiyle hesaplanarak .90 bulunan “Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği” (BYTÖ) kullanılmıştır.

Öğretmen adaylarının görüşlerine dayalı olarak 40 maddeden oluşan ölçek, likert tipi, beş dereceli bir ölçektir. Maddelerin 20 tanesi olumlu, 20 tanesi de olumsuz ifade taşımaktadır. Olumlu maddeler 5'ten 1'e, olumsuz maddeler ise 1'den 5'e doğru puanlanmıştır. Ölçekten en az 40, en fazla 200 puan alınabilmektedir. Uygulama sonucuna göre yüksek puanlar bilgisayara yönelik olumlu tutumu ifade etmektedir. Ölçek EK 2' de sunulmaktadır.

Uygulama sonuçlarına göre güvenilirlik değerleri, madde ve ortalamaları ile sapma değerleri aşağıda sunulmaktadır.

Tablo 5. Uygulama Sonuçlarına Göre BYTÖ Güvenirlik Katsayısı Değerleri

	N	Güvenirlik Katsayısı(Alpha)
Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği	586	.9159

Yapılan araştırmalarda alfa katsayısı $0.80 \leq \alpha \leq 1.00$ olduğunda ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğu belirtilmektedir. Uygulama sonucunda bilgisayara yönelik tutum ölçeğinin güvenilirlik katsayısı(alpha) 0.91 olarak bulunmuştur.

Tablo 6. Uygulama Sonuçlarına Göre BYTÖ Madde, Ortalama ve Sapma Değerleri

No	Madde	Ortalama	S.Sapma
1	Bilgisayar beni korkutmuyor.	4,25	,905
2	Bilgisayar kullanma konusunda hiç iyi değilim.	3,48	1,170
3	Bilgisayarla çalışmayı isterim.	4,41	,795
4	Bilgisayarı yaşamımda bir çok biçimde kullanacağım.	4,25	,809
5	Bilgisayarlarla çalışmak sinirimi bozabilir.	3,88	1,016
6	Yeni bir problemi bilgisayar kullanarak çözmeye çalışmam gerekse, genel olarak bu konuda kendimi iyi hissederdim.	3,46	,990
7	Bilgisayarlarla problemleri çözmek çekici gelmiyor.	3,57	1,079
8	Bilgisayarlar hakkında bir şeyler öğrenmek zaman kaybıdır.	4,63	,646
9	Başkaları bilgisayarlardan söz ettiğinde rahatsızlık duymuyorum.	3,94	1,191
10	İleri düzeyde bir bilgisayar çalışması yapacağımı sanmıyorum.	2,86	1,108
11	Bilgisayarlarla çalışmanın zevkli ve teşvik edici olduğunu düşünüyorum.	4,25	,733
12	Bilgisayarlar hakkında bilgi edinmeye değer.	4,52	,602
13	Bilgisayarlara karşı saldırgan ve düşmanca duygular besliyorum.	4,65	,698
14	Bilgisayarlarla çalışabileceğime eminim.	4,02	,830
15	Bilgisayar problemlerini çözmek beni cezbetmiyor.	3,48	1,070
16	Gelecekteki çalışmalarım için bilgisayarda ustalaşmam gerekecek.	4,24	,915
17	Bilgisayar kursları almak için zahmete girmem.	4,26	,951
18	Bilgisayar kullanmada iyi olabilecek tipte biri değilim.	4,11	,986
19	Bir bilgisayar programında hemen çözemediğim bir sorun olduğunda cevabı bulana kadar vazgeçmem.	3,50	1,113
20	Günlük hayatımda bilgisayarları çok az kullanacağımı tahmin ediyorum.	3,74	1,105
21	Bilgisayarlar kendimi rahatsız hissetmeme neden oluyorlar.	4,33	,870
22	Bir bilgisayar dili öğrenebileceğime eminim.	3,56	,934
23	Bazı insanların nasıl olupta bilgisayarlarla bu kadar zaman geçirdiklerini ve bundan hoşlandıklarını anlamıyorum.	3,52	1,272
24	Hayatımda hiçbir zaman bilgisayar kullanacağımı zannetmiyorum	4,67	,703
25	Bilgisayar dersinde huzurlu olurum.	3,72	1,019
26	Bilgisayar kullanmak sanırım benim için çok zor olurdu.	4,16	,917
27	Bilgisayarlarla çalışmaya bir kez başlayınca bırakmak benim için çok zor olurdu.	3,57	1,082
28	Bilgisayarlarla çalışmayı bilmek, iş bulma olasılıklarımı arttıracak.	4,65	,651
29	Bilgisayarlarla çalışmak konusunu düşündüğümde yüreğim sıkışıyor.	4,22	,875
30	Bilgisayar dersinden iyi notlar alabilirim.	3,92	,865
31	Bilgisayarlarla mümkün olduğunca çalışma yapacağım.	4,07	,795
32	Bilgisayarlarla çözülebilecek her şeyi başka yollarla da aynı derecede iyi çözebilirim.	3,14	,913
33	Bilgisayar kullanmam gerekse kendimi rahat hissedirim.	3,79	,926
34	Bir bilgisayar dersini becerebileceğimi sanmıyorum.	4,15	,929
35	Eğer bir bilgisayar dersinde bir problem çözülmeden bırakılırsa, sonradan üzerinde düşünmeye devam ederim.	3,56	1,008
36	Bilgisayar derslerinde başarılı olmak benim için önemlidir.	4,09	,897
37	Bilgisayarlar beni huzursuz ediyor ve aklımı karıştırıyor.	4,28	,862
38	Konu bilgisayarla çalışmak olduğunda kendime çok güvenirim.	3,09	1,013
39	Başkalarıyla bilgisayarlar konusunda konuşmaktan hoşlanmıyorum.	3,68	1,075
40	Bilgisayarlarla çalışmak yaşamım boyunca işimde benim için önemli olmayacak.	4,42	,828
Toplam		158,1	18,19

Uygulama sonucunda, bilgisayara yönelik tutum ölçeğinin aritmetik ortalaması 158.1 bulunmuştur. Buna göre ölçekteki derecelendirme dikkate alındığında öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik olumlu tutuma sahip oldukları söylenebilir.

3.4.3. İnternet Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği

Araştırmada öğretmen adaylarının internet kullanımına ilişkin tutumlarını ölçmek amacıyla Tavşancıl ve Keser (2002) tarafından geliştirilen "İnternet Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği" (İKYTÖ) kullanılmıştır.

Öğretmen adaylarının görüşlerine dayalı olarak 31 maddeden oluşan ölçek, likert tipi, beş dereceli bir ölçektir. Maddelerin 25 tanesi olumlu, 6 tanesi de olumsuz ifade taşımaktadır. Olumlu maddeler 5'ten 1'e, olumsuz maddeler ise 1'den 5'e doğru puanlanmıştır. Ölçeğin güvenilirlik katsayısının .89 olduğu belirtilmektedir. Ölçekten en az 31, en fazla 155 puan alınabilmektedir. Uygulama sonucuna göre yüksek puanlar internet kullanımına yönelik olumlu tutumu ifade etmektedir. Ölçek EK 3'de sunulmaktadır.

Uygulama sonuçlarına göre güvenilirlik değerleri, madde ve ortalamaları ile sapma değerleri aşağıda sunulmaktadır.

Tablo 7. Uygulama Sonuçlarına Göre İKYTÖ Güvenirlik Katsayısı Değerleri

	N	Güvenirlik Katsayısı(Alpha)
İnternet Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği	586	.9182

Uygulama sonucunda internet kullanımına yönelik tutum ölçeğinin güvenilirlik katsayısı(alpha) 0.91 olarak bulunmuştur.

Tablo 8. Uygulama Sonuçlarına Göre İKYTÖ Madde, Ortalama ve Sapma Değerleri

No	Madde	Ortalama	S.Sapma
1	İnternet insanların eğitilme hakkını kullanmalarını sağlayan bir araçtır.	4,23	,783
2	İnternette öğrendiğim konuyu istediğim kadar tekrar etmek beni rahatlatıyor.	3,93	,917
3	İnternet öğretmenin veriminde artış sağlar.	4,32	,711
4	Bence internet öğretimin kalitesini artırıyor.	4,19	,800
5	İnternette kendi hızıma uygun öğrenme fırsatı yakalıyorum.	3,92	,863
6	İnternette öğrenci merkezli yaklaşımla öğretim yapılması öğrenme isteğimi artırıyor.	4,04	,859
7	İnternette öğrenmek beni eğlendiriyor.	4,17	,786
8	İnternet öğretimi sıkıcılıktan kurtarır.	4,13	,794
9	İnternet süper bir kütüphanedir.	4,32	,785
10	İnternet eş zamanlı bilgi alışverişi sağladığından ilgimi çekiyor.	4,19	,836
11	İnternette istediğim kaynağa ulaşmak beni sevindiriyor.	4,59	,573
12	İnternette araştırma yapmak bana sıkıcı gelir.	4,22	,863
13	Araştırma yaparken internetten yararlanmam.	4,45	,754
14	İnternet araştırma yapma isteğimi artırıyor.	4,10	,854
15	İnternet üzerinden tarama yapmaktan hoşlanmıyorum.	3,97	1,087
16	İnternet sayesinde yeni insanlarla tanışıyorum.	3,29	1,365
17	İnternette uzak ülkelerden yeni dostlar ediniyorum.	2,84	1,376
18	İnternette uzak ülkelerden yeni dostlar edinmek beni mutlu ediyor.	2,95	1,327
19	Sorunlarımı internet yoluyla farklı kesimlerden kişilerle paylaşmak beni rahatlatıyor.	2,96	1,330
20	Keşke bütün dersler internet aracılığıyla verilseydi.	3,20	1,237
21	İnternetteki öğretimin zevkli olduğunu düşünmüyorum.	3,78	1,207
22	İnternette öğretim ilgi çekicidir.	4,14	,773
23	Bana göre internette öğrenme, öğretimi daha etkin kılar.	3,94	,899
24	Haberleşmelerimi internet aracılığıyla yapmam.	3,69	1,137
25	İnterneti iletişimde kullanmam.	3,94	1,095
26	Mektup yazmak yerine e-mail kullanırım.	3,52	1,235
27	İnternette kendimi özgürce ifade edebiliyorum.	3,56	1,120
28	İnternet bana göre, fikirlerin özgürce tartışıldığı en iyi ortamdır.	3,45	1,118
29	Dünyadaki olayları izlemek için ana başvuru kaynağım internettir.	3,69	1,105
30	İnternet bilginin en kolay paylaşıldığı yerdir.	4,22	,785
31	İnternet benim için iletişimde ana kaynaktır.	3,43	1,147
Toplam		119,36	16,83

Uygulama sonucunda, internet kullanımına yönelik tutum ölçeğinin aritmetik ortalaması 119.36 bulunmuştur. Buna göre ölçekteki derecelendirme dikkate alındığında öğretmen adaylarının internet kullanımına yönelik olumlu tutuma sahip oldukları söylenebilir.

3.5. Ölçme Araçlarının Uygulanması

Araştırmada kullanılan kişisel bilgiler ve bilgisayar kullanım özellikleri anketi, bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutum ölçeği Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi 2005-2006 Öğretim yılı bahar döneminde, İlköğretim ve Türkçe Eğitimi

bölümü öğrencilerinden ölçeğin uygulandığı ders saatinde sınıfta bulunan öğrencilerden 586 öğretmen adayına ölçekler dağıtılıp elden toplanmıştır.

3.6. İstatistiksel Çözümleme Teknikleri

Araştırmada önem denetimi düzeyi 0.05 seçilmiştir. Araştırmada verileri sınıflandırmak amacıyla frekans ve yüzde, dağılımın orta noktasını göstermek amacıyla aritmetik ortalama, dağılımdaki değerlerin ortalamaya göre ne uzaklıkta olduğunu ölçmek amacıyla standart sapma, iki grup arasında fark olup olmadığını test etmek için t testi, ikiden çok bağımsız grup arasında fark olup olmadığını test etmek için varyans analizi, varyans analizinde gruplar arasında farklılık olduğunda farkın kaynağını bulmak için LSD testi analizi yapılmıştır.

Araştırmada elde edilen verilerin kodlamaları, çözümlenmesi, tablolaştırılması, yazımı araştırmacı tarafından yapılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde SPSS paket programı kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırmanın alt problemleriyle ilgili olarak ulaşılan nicel ve nitel bulgular tablolar halinde verildikten sonra bulgularla ilgili yorumlar sunulmaktadır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Birinci alt problem “Öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumlarının düzeyleri nelerdir? Bu düzeyler, adayların sahip oldukları kişisel özelliklerden; cinsiyetlerine, aile gelir düzeylerine, yabancı dil bilme düzeylerine, ailenin oturduğu yerleşim birimine, kendine ait bilgisayarı olmasına, bilgisayarı kullanmayı öğrendikleri ortama, daha önce bilgisayar kursuna katılmasına, bilgisayar kullanma deneyimlerinin süresine, bilgisayarı kullanma amaçlarına, bilgisayarı kullandıkları ortama, ortaöğrenimden mezun olduğu okul, öğrenim türü ve öğrenim gördükleri anabilim dalına göre önemli farklılık göstermekte midir?” biçiminde belirlenmiştir. Aşağıda uygulama sonuçlarına göre bu alt probleme ilişkin bulgular ve çözümlenmeler tablolar kullanılarak verilmektedir.

Tablo 9. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Düzeyleri

	N	Minumum	Maksimum	\bar{X}	Sx
Tutum	586	79	200	158.107	18.199

- a. Öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre çözümlenme sonuçları:

Tablo 10. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Cinsiyete Göre Dağılımları ve t İstatistiği Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	Sx	sd	t	Anlamlılık Düzeyi
	Bayan	290	156.165	17.104	584	-2.569	p=0.01
	Erkek	296	160.01	19.050			
Toplam		586	158.107	18.199			

Tablo 10 incelendiğinde, öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre; bilgisayara yönelik tutumları istatistiksel olarak($t_{0,05;584} = -2.569$; $p=0.01$ düzeyinde) anlamlıdır. Araştırma bulgularına göre, erkek öğretmen adaylarının tutum düzeyleri($\bar{X}=160.01$), bayan öğretmen adaylarından($\bar{X}=156.165$) daha yüksek bulunmuştur. Erkek öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumlarının, bayan öğretmen adaylarına göre daha olumlu olduğu söylenebilir.

Araştırma bulguları Aksoy(1989) tarafından yapılan araştırma bulguları ile örtüşmektedir. Buna karşın Deniz (1994), Saracaloğlu ve Kaşlı (2001) cinsiyet ile tutumlar arasında anlamlı bir farklılık bulamamıştır.

- b. Öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumlarının aile gelir düzeyi değişkenine göre çözümleme sonuçları:

Tablo 11. Öğretmen Adaylarının Aile Gelir(Aylık) Düzeyine Göre Dağılımı

Gelir Düzeyi	f	%
0 – 500 YTL	171	29.2
501 - 1000 YTL	287	49.0
1001 - 1500 YTL	71	12.1
1501 - 2000 YTL	37	6.3
2001 ve üzeri	20	3.4
Toplam	586	100.0

Tablo 12. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Aile Gelir Düzeyine Göre Farklılığı İçin ANOVA

Kaynak		KT	Sd	KO	F	Anlamlılık Düzeyi
Gelir	G.A.	3602.158	4	900.540	2.75	$p=0.027$
Düzeyi	G.İ.	190170.1	581	327.315		
	Toplam	193772.2	585			

Tablo 12’de, öğretmen adaylarının aile gelir düzeyleri ile bilgisayara yönelik tutumlarının tek yönlü varyans analizi karşılaştırılması yapılmıştır. Gruplar arasında ($F_{4-581}=2.75$; $p=0.027$ düzeyinde) anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık; öğretmen adaylarının kişisel özelliklerinden oluşan 5 farklı aile gelir düzeyinin, bilgisayara yönelik tutumlarının aynı olmadığını gösterir. Farklı aile gelir düzeylerine göre; en az iki grubun bilgisayara yönelik tutumları, istatistiksel olarak($p=0.027$ düzeyinde) anlamlıdır. Söz konusu fark veya farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak için yapılan LSD testi sonuçları Tablo 13’de gösterilmiştir.

Tablo 13. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Aile Gelir Düzeyine Göre LSD Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları

Gelir Düzeyi	Gelir Düzeyi	Ortalamalar Arasındaki Fark	Anlamlılık Düzeyi
0-500 YTL	— 501 - 1000 YTL	-3.6005	$p=0.040$
0-500 YTL	— 1001 - 1500 YTL	-5.4836	$p=0.032$
0-500 YTL	— 2001 ve üzeri	-10.6167	$p=0.013$

Tablo 13’te 0-500 YTL aile gelir düzeyine sahip öğretmen adaylarının, 501-1000 YTL, 1001-1500 YTL ve 2001 YTL üzeri aile gelir düzeylerine göre; bilgisayara yönelik tutumlarında($p<0.05$ düzeyinde) istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalamalar arasındaki farklar “-“ dir. 0-501 YTL aile gelir düzeyindeki öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutum puanlarının ortalamaları daha düşüktür.

Özkütük ve Orgun(2004), ekonomik düzey ile tutumlar arasında anlamlı bir farklılaşma bulamamıştır.

- c. Öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumlarının yabancı dil bilme düzeyine göre çözümleme sonuçları:

Tablo 14. Öğretmen Adaylarının Yabancı Dil Bilme Düzeyleri

Yabancı Dil Bilme Düzeyi	f	%
Çok İyi derecede	8	1.3
İyi derecede	48	8.2
Orta düzeyde	212	36.2
Az-Bilmiyorum	318	54.3
Toplam	586	100.0

Tablo 15. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Yabancı Dil Bilme Düzeylerine Göre Farklılığı İçin ANOVA

Kaynak		KT	Sd	KO	F	Anlamlılık Düzeyi
Yabancı Dil Düzeyi	G.A.	2174.601	3	724.867	2.202	p=0.087
	G.İ.	191597.6	582	329.206		
	Toplam	193772.2	585			

Tablo 15’de, öğretmen adaylarının yabancı dil bilme düzeyleri ile bilgisayara yönelik tutumlarının tek yönlü varyans analizi karşılaştırılması yapılmıştır. Gruplar arasında ($p=0.05$ düzeyinde) anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır.

Bu durum, bilgisayarın iki ana bileşeninden biri olan yazılımların, günümüzde birçok dilde desteklenmesi ile açıklanabilir.

- d. Öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumlarının ailenin oturduğu yerleşim birimi değişkenine göre çözümleme sonuçları:

Tablo 16. Öğretmen Adaylarının Ailenin Oturduğu Yerleşim Birimine Göre Dağılımı

Yerleşim Birimi	f	%
Köy-Kasaba	123	21.0
İlçe	208	35.5
Kent	84	14.3
Büyük kent	171	29.2
Toplam	586	100.0

Tablo 17. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Ailenin Oturduğu Yerleşim Birimine Göre Farklılığı İçin ANOVA

Kaynak		KT	Sd	KO	F	Anlamlılık Düzeyi
Yerleşim Birimi	G.A.	3609.864	3	1203.288	3.683	p=0.012
	G.İ.	190162.4	582	326.739		
	Toplam	193772.2	585			

Tablo 17’de, öğretmen adaylarının ailesinin oturduğu yerleşim birimi ile bilgisayara yönelik tutumlarının tek yönlü varyans analizi karşılaştırılması yapılmıştır. Gruplar arasında ($F_{3-582}=3.683$, $p=0.012$ düzeyinde) anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık; öğretmen adaylarının kişisel özelliklerinden oluşan 4 farklı ailenin oturduğu yerleşim birimi düzeyinin, bilgisayara yönelik tutumlarının aynı olmadığını gösterir. Ailenin oturduğu yerleşim birimi düzeylerine göre; en az iki grubun bilgisayara yönelik tutumları, istatistiksel olarak ($p=0.012$ düzeyinde) anlamlıdır. Söz konusu fark veya farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak için yapılan LSD testi sonuçları aşağıdaki Tablo 18’de gösterilmiştir.

Tablo 18. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Ailenin Oturduğu Yerleşim Birimine Göre LSD Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları

Yerleşim Birimi	Yerleşim Birimi	Ortalamalar Arasındaki Fark	Anlamlılık Düzeyi
Köy-Kasaba	— İlçe	-4.9286	p=0.017
Köy-Kasaba	— Büyük Kent	-6.8324	p=0.001

Tablo 18’te ailesi köy ve kasabada oturan öğretmen adaylarının, ilçe ve büyük kentte oturanlara göre, bilgisayara yönelik tutumlarında(p<0.05 düzeyinde) istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalamalar arasındaki farklar “-“ dir. Ailesi köy ve kasabada oturan öğretmen adaylarının, bilgisayara yönelik tutum puanlarının ortalamaları daha düşüktür.

- e. Öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumlarının kendine ait bilgisayarı olması değişkenine göre çözümleme sonuçları:

Tablo 19. Öğretmen Adaylarının Kendine Ait Bilgisayar Bulunma Durumu

Bilgisayar Durumu	f	%
Var	192	32.8
Yok	394	67.2
Toplam	586	100.0

Tablo 20. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Kendine Ait Bilgisayarı Olmasına Göre Dağılımları ve t İstatistiği Sonuçları

	Bilgisayar Durumu	N	\bar{X}	Sx	Sd	t	Anlamlılık Düzeyi
	Var	192	164.828	18.586	584	6.453	p=0.000
	Yok	394	154.832	17.097			
Toplam		586	158.107	18.199			

Tablo 20 incelendiğinde, öğretmen adaylarının kendine ait bilgisayarı olması değişkenine göre; bilgisayara yönelik tutumları istatistiksel olarak ($t_{0.05;584}=6.453$; $p=0.001$ düzeyinde) anlamlıdır. Araştırma bulgularına göre, kendine ait bilgisayarı olan öğretmen adaylarının tutum düzeyleri ($\bar{X}=164.828$), kendine ait bilgisayarı olmayan öğretmen adaylarının tutum düzeylerinden ($\bar{X}=154.832$) daha yüksek bulunmuştur. Kendine ait bilgisayarı olan öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumlarının, kendine ait bilgisayarı olmayanlara göre daha olumlu olduğu söylenebilir.

Araştırma bulguları Özkütük ve Orgun(2004), Yumuşak ve Kıyıcı(2004) tarafından yapılan araştırma bulguları ile örtüşmektedir. Buna karşın Bush(1991), bilgisayar sahibi olma ile tutumlar arasında anlamlı bir farklılık bulamamıştır.

- f. Öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumlarının bilgisayar kullanmayı öğrendikleri ortam değişkenine göre çözümleme sonuçları:

Tablo 21. Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Kullanmayı Öğrendikleri Ortam

Bilgisayar Kullanmayı Öğrenilen Ortam	f	%
Ortaöğretim sırasında derslerde	79	13.5
Arkadaşımdan	98	16.7
Üniversite öğrenimim sırasında derslerde	74	12.6
Kursa giderek	86	14.7
Kendi Kendime	223	38.1
Diğer	26	4.4
Toplam	586	100.0

Tablo 22. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Bilgisayar Kullanmayı Öğrenilen Ortama Göre Farklılığı İçin ANOVA

Kaynak		KT	Sd	KO	F	Anlamlılık Düzeyi
Bilgisayar	G.A.	11128.887	5	2225.777	7.068	p=0.000
Kullanmayı.	G.İ.	182643.3	580	314.902		
Öğrenilen.Ortam	Toplam	193772.2	585			

Tablo 22’de, öğretmen adaylarının bilgisayar öğrendikleri ortam ile bilgisayara yönelik tutumlarının tek yönlü varyans analizi karşılaştırılması yapılmıştır. Gruplar arasında ($F_{5-580}=7.068$; $p=0.000$ düzeyinde) anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık; öğretmen adaylarının bilgisayar öğrendikleri 7 farklı ortama göre, bilgisayara yönelik tutumlarının aynı olmadığını gösterir. Öğretmen adaylarının bilgisayar kullanmayı öğrendikleri ortama göre; en az iki grubun bilgisayara yönelik tutumları, istatistiksel olarak ($p=0.000$ düzeyinde) anlamlıdır. Söz konusu fark veya farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak için yapılan LSD testi sonuçları aşağıdaki Tablo 23’de gösterilmiştir.

Tablo 23. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Bilgisayar Kullanmayı Öğrenilen Ortama Göre LSD Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları

Bilgisayar Kullanmayı Öğrenilen Ortam		Bilgisayar Kullanmayı Öğrenilen Ortam	Ortalamalar Arasındaki Fark	Anlamlılık Düzeyi
Ortaöğretim sırasında derslerde	—	Kendi kendime	-4.9893	p=0.032
Arkadaşımdan	—	Kursa giderek	-7.5150	p=0.004
Arkadaşımdan	—	Kendi kendime	-10.1765	p=0.000
Üniversite öğrenimim sırasında derslerde	—	Kursa giderek	-5.8721	p=0.037
Üniversite öğrenimim sırasında derslerde	—	Kendi kendime	-8.5336	p=0.000

Tablo 23'te öğretmen adaylarının bilgisayar kullanmayı öğrendikleri ortam değişkenine göre, bilgisayara yönelik tutumlarında ($p < 0.05$ düzeyinde) istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunan gruplarla ilgili araştırma bulguları şöyledir: Ortalamalar arasındaki farklar “-“ dir. Ortaöğrenim sırasında derslerde bilgisayar kullanmayı öğrenenlerin tutum puanlarının ortalamaları, kendi kendine bilgisayar kullanmayı öğrenenlerden daha düşüktür. Arkadaşından bilgisayar kullanmayı öğrenenlerin tutum puanlarının ortalamaları, kursa giderek ve kendi kendine bilgisayar kullanmayı öğrenenlerden daha düşüktür. Üniversite öğrenimi sırasında derlerde bilgisayar kullanmayı öğrenenlerin tutum puanlarının ortalamaları, kursa giderek ve kendi kendine bilgisayar kullanmayı öğrenenlerden daha düşüktür.

- g. Öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumlarının daha önce bilgisayar kursuna katılma değişkenine göre çözümlene sonuçları:

Tablo 24. Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Kursuna Katılma Durumu

Bilgisayar Kursu	f	%
Alan	86	14.7
Almayan	500	85.3
Toplam	586	100.0

Tablo 25. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Bilgisayar Kursuna Katılma Durumuna Göre Dağılımları ve t İstatistiği Sonuçları

	Bilgisayar Kursu	N	\bar{X}	Sx	Sd	t	Anlamlılık Düzeyi
	Alan	86	159.872	20.083	584	0.973	$p=0.331$
	Almayan	500	157.804	17.860			
Toplam		586	158.107	18.199			

Tablo 25 incelendiğinde, öğretmen adaylarının daha önce bilgisayar kursuna katılanlarla katılmayanların, bilgisayara yönelik tutumları arasında istatistiksel olarak($p=0.05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Buna karşın Yumuşak ve Kıyıcı(2004), bilgisayar kursuna katılanlar lehine anlamlı bir farklılık bulmuştur.

- h. Öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumlarının bilgisayar deneyim süreleri değişkenine göre çözümleme sonuçları:

Tablo 26. Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Deneyim Süresi

Bilgisayar Deneyimi	f	%
1 yıldan az	96	16.4
1 – 2 yıl	107	18.3
2 – 3 yıl	103	17.5
3 – 4 yıl	112	19.1
4 yıldan fazla	168	28.7
Toplam	586	100.0

Tablo 27. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Bilgisayar Deneyim Sürelerine Göre Farklılığı İçin ANOVA

Kaynak		KT	Sd	KO	F	Anlamlılık Düzeyi
Deneyim	G.A.	27071.616	4	6767.904	23.568	$p=0.000$
süresi	G.İ.	166700.61	581	286.920		
	Toplam	193772.23	585			

Tablo 27’de, öğretmen adaylarının bilgisayar deneyim süreleri ile bilgisayara yönelik tutumlarının tek yönlü varyans analizi karşılaştırılması yapılmıştır. Gruplar arasında ($F_{4-581}=23.568$; $p=0.000$ düzeyinde) anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık; 5 farklı deneyim süresinin, bilgisayara yönelik tutumlarının aynı olmadığını

gösterir. Öğretmen adaylarının bilgisayar deneyim sürelerine göre; en az iki grubun bilgisayara yönelik tutumları, istatistiksel olarak($p=0.000$ düzeyinde) anlamlıdır. Söz konusu fark veya farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak için yapılan LSD testi sonuçları Tablo 28’de gösterilmiştir.

Tablo 28. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının, Bilgisayar Deneyim Sürelerine Göre LSD Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları

Deneyim Süresi		Deneyim Süresi	Ortalamalar Arasındaki Fark	Anlamlılık Düzeyi
1 yıldan az	—	2-3 yıl	-13.5981	$p=0.000$
1 yıldan az	—	3-4 yıl	-9.5238	$p=0.000$
1 yıldan az	—	4 yıldan fazla	-18.6696	$p=0.000$
1-2 yıl	—	2-3 yıl	-9.3596	$p=0.000$
1-2 yıl	—	3-4 yıl	-5.2853	$p=0.021$
1-2 yıl	—	4 yıldan fazla	-14.4311	$p=0.000$
2-3 yıl	—	4 yıldan fazla	-5.0718	$p=0.017$
3-4 yıl	—	4 yıldan fazla	-9.1458	$p=0.000$

Tablo 28’de öğretmen adaylarının bilgisayar deneyim süresi değişkenine göre, bilgisayara yönelik tutumlarında($p<0.05$ düzeyinde) istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunan gruplarla ilgili araştırma bulguları şöyledir: Ortalamalar arasındaki farklar “-“ dir. 1 yıldan az deneyim süresi olan öğretmen adaylarının tutum puanlarının ortalamaları, 2-3 yıl, 3-4 yıl ve 4 yıldan fazla bilgisayar deneyim süresi olanlardan daha düşüktür. 1-2 yıl deneyim süresi olan öğretmen adaylarının tutum puanlarının ortalamaları, 2-3 yıl, 3-4 yıl ve 4 yıldan fazla bilgisayar deneyim süresi olanlardan daha düşüktür. 2-3 yıl ve 3-4 yıl deneyim süresi olan öğretmen adaylarının tutum puanlarının ortalamaları, 4 yıldan fazla bilgisayar deneyim süresi olanlardan daha düşüktür.

Araştırma bulguları Saracaloğlu ve Kaşlı (2001) tarafından yapılan araştırma bulguları ile örtüşmektedir. Buna karşın Deniz (1994), bilgisayar deneyimi ile tutumlar arasında anlamlı bir farklılık bulamamıştır.

- i. Öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumlarının bilgisayar kullanım amacı değişkenine göre çözümleme sonuçları:

Tablo 29. Öğretmen Adaylarının Bilgisayarı Kullanım Amaçlarına Göre Dağılımı

Bilgisayar Kullanım Amacı	f	%
Oyun-Eğlence	90	15.4
İletişim	152	22.9
Araştırma-Öğrenme	316	53.9
Yazı yazma	15	2.6
Diğer	13	2.2
Toplam	586	100.0

Tablo 30. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının, Bilgisayarı Kullanım Amacına Göre Farklılığı İçin ANOVA

Kaynak		KT	Sd	KO	F	Anlamlılık Düzeyi
Kullanım	G.A.	893.769	4	223.442	0.673	p=0.611
amacı	G.İ.	192878.5	581	331.977		
	Toplam	193772.2	585			

Tablo 30'da, öğretmen adaylarının bilgisayar kullanım amacı ile bilgisayara yönelik tutumlarının tek yönlü varyans analizi karşılaştırılması yapılmıştır. Gruplar arasında ($p=0.05$ düzeyinde) anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır.

- j. Öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumlarının bilgisayarı kullandıkları ortam değişkenine göre çözümleme sonuçları:

Tablo 31. Öğretmen Adaylarının Bilgisayarı Kullandıkları Ortama Göre Dağılımı

Bilgisayarı en çok kullanılan yer	f	%
Fakülte	45	7.7
Kütüphane	0	0.0
İnternet kafe	365	62.3
Evde	145	24.7
Diğer	31	5.3
Toplam	586	100.0

Tablo 31 incelendiğinde kütüphanenin frekansı sıfır olarak bulunmuştur. Bu durumun, eğitim fakültesinin kütüphanesinde bilgisayar kullanım hizmeti bulunmamasından kaynaklandığı söylenebilir.

Tablo 32. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Bilgisayarı Kullandıkları Ortama Göre Farklılığı İçin ANOVA

Kaynak		KT	Sd	KO	F	Anlamlılık Düzeyi
Kullanım	G.A.	11537.293	3	3845.764	12.282	p=0.000
Ortamı	G.İ.	182234.93	582	313.118		
	Toplam	193772.23	585			

Tablo 32'de, öğretmen adaylarının bilgisayarı kullandıkları ortam ile bilgisayara yönelik tutumlarının tek yönlü varyans analizi karşılaştırılması yapılmıştır. Gruplar arasında ($F_{3-582}=12.282$; $p=0.000$ düzeyinde) anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık; 5 farklı bilgisayar kullanım ortamına göre, bilgisayara yönelik tutumlarının aynı olmadığını gösterir. Öğretmen adaylarının bilgisayarı kullandıkları ortama göre; en az iki grubun bilgisayara yönelik tutumları, istatistiksel olarak ($p=0.000$ düzeyinde)

anlamlıdır. Söz konusu fark veya farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak için yapılan LSD testi sonuçları Tablo 33'te gösterilmiştir.

Tablo 33. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının, Bilgisayarı Kullandıkları Ortama Göre LSD Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları

Bilgisayarın En Çok Kullanıldığı Ortam		Bilgisayarın En Çok Kullanıldığı Ortam	Ortalamalar Arasındaki Fark	Anlamlılık Düzeyi
Fakülte	—	Evde	-12.9579	p=0.000
İnternet kafe	—	Evde	-9.5731	p=0.000
Diğer	—	Evde	-11.4109	p=0.001

Tablo 33'te, bilgisayarı en çok fakülte, internet kafe ve diğer ortamlarda kullanan öğretmen adaylarının, evde kullananlara göre; bilgisayara yönelik tutumlarında(p<0.001 düzeyinde) istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalamalar arasındaki farklar “-“ dir. Bilgisayarı en çok fakülte, internet kafe ve diğer ortamlarda kullanan öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutum puanlarının ortalamaları evde kullananlara göre daha düşüktür.

- k. Öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumlarının ortaöğretimden mezun olduğu okul türü değişkenine göre çözümleme sonuçları:

Tablo 34. Öğretmen Adaylarının Ortaöğretimden Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Dağılımı

Okul Türü	f	%
Genel Lise	387	66.0
İmam Hatip	3	0.6
Özel	7	1.2
Mesleki-Teknik	9	1.5
Anadolu-Fen	180	30.7
Toplam	586	100.0

Tablo 35. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Ortaöğrenimden Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Farklılığı İçin ANOVA

Kaynak		KT	Sd	KO	F	Anlamlılık Düzeyi
Okul türü	G.A.	411.481	4	102.870	0.309	p=0.872
	G.İ.	193360.7	581	332.807		
	Toplam	193772.2	585			

Tablo 35'te, öğretmen adaylarının ortaöğrenimden mezun oldukları okul türü ile bilgisayara yönelik tutumlarının tek yönlü varyans analizi karşılaştırılması yapılmıştır. Gruplar arasında ($p=0.05$ düzeyinde) anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır.

Araştırma bulguları Saracaloğlu ve Kaşlı (2001) tarafından yapılan araştırma bulguları ile örtüşmektedir.

1. Öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumlarının öğretim türü değişkenine göre çözümleme sonuçları:

Tablo 36. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Öğretim Türüne Göre Dağılımları ve t İstatistiği Sonuçları

	Öğrenim Türü	N	\bar{X}	Sx	Sd	t	Anlamlılık Düzeyi
	I.Öğretim	318	158.6006	17.479	584	0.714	p=0.475
	II.Öğretim	268	157.5224	19.035			
Toplam		586	158.1075	18.199			

Tablo 36 incelendiğinde, öğretmen adaylarının öğretim türü değişkenine göre; bilgisayara yönelik tutumları arasında istatistiksel olarak ($p=0.05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmadığı anlaşılmaktadır.

- m. Öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumlarının öğrenim gördükleri anabilim dalı değişkenine göre çözümlene sonuçları:

Tablo 37. Öğretmen Adaylarının, Öğrenim Gördükleri Anabilim Dalına Göre Dağılımı

Anabilim Dalı	f	%
Sınıf Öğretmenliği ABD	117	20.0
Türkçe Öğretmenliği ABD	153	26.1
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ABD	160	27.3
Fen Bilgisi Öğretmenliği ABD	156	26.6
Toplam	586	100.0

Tablo 38. Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Öğrenim Gördükleri Anabilim Dalına Göre Farklılığı İçin ANOVA

Kaynak		KT	Sd	KO	F	Anlamlılık Düzeyi
Anabilim	G.A.	1143.167	3	381.056	1.151	p=0.328
dalı	G.İ.	192629.1	582	330.978		
	Toplam	193772.2	585			

Tablo 38'te, öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri anabilim dalı ile bilgisayara yönelik tutumlarının tek yönlü varyans analizi karşılaştırılması yapılmıştır. Gruplar arasında ($p=0.05$ düzeyinde) anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır.

Araştırma bulguları Saracaloğlu ve Kaşlı (2001) tarafından yapılan araştırma bulguları ile örtüşmektedir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

İkinci alt problem “Öğretmen adaylarının internet kullanımına yönelik tutumlarının düzeyleri nelerdir? Bu düzeyler, adayların sahip oldukları kişisel özelliklerden cinsiyetine, aile gelir düzeyine, yabancı dil bilme düzeyine, ailenin oturduğu yerleşim birimine, kendine ait bilgisayar olmasına, interneti kullanma deneyimleri süresine, interneti kullanma sıklığına, interneti kullandıkları ortama, interneti kullanma amaçlarına ve e-posta kullanma durumuna göre önemli farklılık göstermekte midir?” biçiminde belirlenmiştir. Aşağıda uygulama sonuçlarına göre bu alt probleme ilişkin bulgular ve çözümler tablolar kullanılarak verilmektedir.

Tablo 39. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının Düzeyleri

	N	Minumum	Maksimum	\bar{X}	Sx
Tutum	586	41	155	119,36	16,83

- a. Öğretmen adaylarının internet kullanımına yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre çözümler sonuçları:

Tablo 40. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının Cinsiyete Göre Dağılımları ve t İstatistiği Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	Sx	Sd	t	Anlamlılık Düzeyi
	Bayan	290	117.22	16.077	584	-3.065	p=0.002
	Erkek	296	121.45	17.309			
Toplam		586	119.36	16.83			

Tablo 40 incelendiğinde, öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre; internet kullanımına yönelik tutumları istatistiksel olarak ($t_{0,05;584} = -3.065$; $p=0.002$ düzeyinde) anlamlıdır. Araştırma bulgularına göre, erkek öğretmen adaylarının tutum düzeyleri ($\bar{X} = 121.45$), bayan öğretmen adaylarından ($\bar{X} = 117.22$) daha yüksek

bulunmuştur. Erkek öğretmen adaylarının internet kullanımına yönelik tutumlarının, bayan öğretmen adaylarına göre daha olumlu olduğu söylenebilir.

Buna karşın Vural (1999), cinsiyet ile tutumlar arasında anlamlı bir farklılık bulamamıştır.

- b. Öğretmen adaylarının internet kullanımına yönelik tutumlarının aile gelir düzeyi değişkenine göre çözümlene sonuçları:

Tablo 41. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının Aile Gelir Düzeyine Göre Farklılığı İçin ANOVA

Kaynak		KT	Sd	KO	F	Anlamlılık Düzeyi
Gelir	G.A.	3836.849	4	959.212	3.443	p=0.009
Düzeyi	G.İ.	161865.9	581	278.599		
	Toplam	165702.7	585			

Tablo 41’de, öğretmen adaylarının aile gelir düzeyleri ile internet kullanımına yönelik tutumlarının tek yönlü varyans analizi karşılaştırılması yapılmıştır. Gruplar arasında ($F_{4-581}=3.443$; $p=0.009$ düzeyinde) anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık; öğretmen adaylarının kişisel özelliklerinden oluşan 5 farklı aile gelir düzeyinin, bilgisayara yönelik tutumlarının aynı olmadığını gösterir. Farklı aile gelir düzeylerine göre; en az iki grubun internet kullanımına yönelik tutumları, istatistiksel olarak ($p=0.009$ düzeyinde) anlamlıdır. Söz konusu fark veya farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak için yapılan LSD testi sonuçları Tablo 42’de gösterilmiştir.

Tablo 42. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının Aile Gelir Düzeyine Göre LSD Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları

Gelir Düzeyi		Gelir Düzeyi	Ortalamalar Arasındaki Fark	Anlamlılık Düzeyi
0-500 YTL	—	1001-1500 YTL	-4.69	p=0.047
0-500 YTL	—	2001 ve üzeri	-12.62	p=0.001
501-1000 YTL	—	2001 ve üzeri	-12.09	p=0.002
1501-2000 YTL	—	2001 ve üzeri	-11.54	P=0.013

Tablo 42’de öğretmen adaylarının aile gelir düzeylerine göre, internet kullanımına yönelik tutumlarında ($p < 0.05$ düzeyinde) istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunan gruplarla ilgili araştırma bulguları şöyledir: Ortalamalar arasındaki farklar “-“ dir. 0-500 YTL aile gelir düzeyine sahip öğretmen adaylarının tutum puanlarının ortalamaları, 1001-1500 YTL ve 2001 YTL’den fazla aile gelir düzeyine sahip olanlardan daha düşüktür. 501-1000 YTL ve 1501-2000 YTL aile gelir düzeyine sahip öğretmen adaylarının tutum puanlarının ortalamaları, 2001 YTL’den fazla aile gelir düzeyine sahip olanlardan daha düşüktür.

- c. Öğretmen adaylarının internet kullanımına yönelik tutumlarının yabancı dil bilme düzeyleri değişkenine göre çözümleme sonuçları:

Tablo 43. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının Yabancı Dil Bilme Düzeylerine Göre Farklılığı İçin ANOVA

Kaynak		KT	Sd	KO	F	Anlamlılık Düzeyi
Yabancı	G.A.	1584.421	3	528.140	1.873	p=0.133
Dil Düzeyi	G.İ.	164118.3	582	281.990		
	Toplam	165702.7	585			

Tablo 43'te, öğretmen adaylarının yabancı dil bilme düzeyleri ile internet kullanımına yönelik tutumlarının tek yönlü varyans analizi karşılaştırılması yapılmıştır. Gruplar arasında ($p=0.05$ düzeyinde) anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır.

- d. Öğretmen adaylarının internet kullanımına yönelik tutumlarının ailenin oturduğu yerleşim birimine göre çözümlene sonuçları:

Tablo 44. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının Yerleşim Birimi Durumuna Göre Farklılığı İçin ANOVA

Kaynak		KT	Sd	KO	F	Anlamlılık Düzeyi
Yerleşim	G.A.	5868.001	3	1956.00	7.122	$p=0.000$
Birimi	G.İ.	159834.7	582	274.630		
	Toplam	165.702.7	585			

Tablo 44'te, öğretmen adaylarının ailesinin oturduğu yerleşim birimi ile internet kullanımına yönelik tutumlarının tek yönlü varyans analizi karşılaştırılması yapılmıştır. Gruplar arasında ($F_{3-582}=7.122$, $p=0.000$ düzeyinde) anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık; öğretmen adaylarının kişisel özelliklerinden oluşan 4 farklı ailenin oturduğu yerleşim birimi düzeyinin, internet kullanımına yönelik tutumlarının aynı olmadığını gösterir. Ailenin oturduğu yerleşim birimi düzeylerine göre; en az iki grubun bilgisayara yönelik tutumları, istatistiksel olarak ($p=0.012$ düzeyinde) anlamlıdır. Söz konusu fark veya farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak için yapılan LSD testi sonuçları aşağıdaki Tablo 45'te gösterilmiştir.

Tablo 45. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının Ailenin Oturduğu Yerleşim Birimine Göre LSD Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları

Yerleşim Birimi		Yerleşim Birimi	Ortalamalar Arasındaki Fark	Anlamlılık Düzeyi
Köy-Kasaba	—	İlçe	-6.38	p=0.001
Köy-Kasaba	—	Kent	-5.68	p=0.016
Köy-Kasaba	—	Büyük Kent	-8.92	p=0.000

Tablo 45'te ailesi köy ve kasabada oturan öğretmen adaylarının, ilçe, kent ve büyük kentte oturanlara göre, bilgisayara yönelik tutumlarında ($p < 0.05$ düzeyinde) istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalamalar arasındaki farklar “-“ dir. Ailesi köy ve kasabada oturan öğretmen adaylarının, internet kullanımına yönelik tutum puanlarının ortalamaları daha düşüktür.

- e. Öğretmen adaylarının internet kullanımına yönelik tutumlarının kendine ait bilgisayar bulunup bulunmama değişkenine göre çözümleme sonuçları:

Tablo 46. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının Kendine Ait Bilgisayar Olmasına Göre Dağılımları ve t İstatistiği Sonuçları

	Bilgisayar Durumu	N	\bar{X}	Sx	Sd	t	Anlamlılık Düzeyi
	Var	192	124.18	16.418	584	4.939	p=0.000
	Yok	394	117.01	16.545			
Toplam		586	119.36	16.83			

Tablo 46 incelendiğinde, öğretmen adaylarının kendine ait bilgisayarı olması değişkenine göre; internet kullanımına yönelik tutumları istatistiksel olarak ($t_{0.05;584}=4.939$; $p=0.000$ düzeyinde) anlamlıdır. Araştırma bulgularına göre, kendine ait bilgisayarı olan öğretmen adaylarının tutum düzeyleri ($\bar{X}=124.18$), kendine ait bilgisayarı olmayan öğretmen adaylarından ($\bar{X}=117.01$) daha yüksek bulunmuştur.

Kendine ait bilgisayarı olan öğretmen adaylarının internet kullanımına yönelik tutumlarının, kendine ait bilgisayarı olmayan öğretmen adaylarına göre daha olumlu olduğu söylenebilir.

- f. Öğretmen adaylarının internet kullanımına yönelik tutumlarının interneti kullanma deneyim süreleri değişkenine göre çözümleme sonuçları:

Tablo 47. Öğretmen Adaylarının İnternet Deneyim Süreleri

İnternet Deneyimi	f	%
1 yıldan az	94	16.0
1 – 2 yıl	144	24.6
2 – 3 yıl	133	22.7
3 – 4 yıl	109	18.6
4 yıldan fazla	106	18.1
Toplam	586	100.0

Tablo 48. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının İnternet Deneyim Sürelerine Göre Farklılığı İçin ANOVA

Kaynak		KT	Sd	KO	F	Anlamlılık Düzeyi
Deneyim	G.A.	14995.987	4	3748.997	14.453	p=0.000
süresi	G.İ.	150706.8	581	259.392		
	Toplam	165702.7	585			

Tablo 48’de, öğretmen adaylarının internet deneyim süreleri ile internet kullanımına yönelik tutumlarının tek yönlü varyans analizi karşılaştırılması yapılmıştır. Gruplar arasında ($F_{4,581}=14.453$; $p=0.000$ düzeyinde) anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık; 5 farklı deneyim süresinin, internet kullanımına yönelik tutumlarının aynı olmadığını gösterir. Öğretmen adaylarının internet deneyim sürelerine göre; en az iki grubun internet kullanımına yönelik tutumları, istatistiksel

olarak($p=0.000$ düzeyinde) anlamlıdır. Söz konusu fark veya farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak için yapılan LSD testi sonuçları Tablo 49’da gösterilmiştir.

Tablo 49. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının İnternet Deneyim Sürelerine Göre LSD Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları

Deneyim Süresi		Deneyim Süresi	Ortalamalar Arasındaki Fark	Anlamlılık Düzeyi
1 yıldan az	—	1-2 yıl	-5.46	$p=0.011$
1 yıldan az	—	2-3 yıl	-10.85	$p=0.000$
1 yıldan az	—	3-4 yıl	-11.53	$p=0.000$
1 yıldan az	—	4 yıldan fazla	-15.49	$p=0.000$
1-2 yıl	—	2-3 yıl	-5.39	$p=0.006$
1-2 yıl	—	3-4 yıl	-6.07	$p=0.003$
1-2 yıl	—	4 yıldan fazla	-10.02	$p=0.000$
2-3 yıl	—	4 yıldan fazla	-4.64	$p=0.027$

Tablo 49’da öğretmen adaylarının internet deneyim süreleri değişkenine göre, internet kullanımına yönelik tutumlarında($p<0.05$ düzeyinde) istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunan gruplarla ilgili araştırma bulguları şöyledir: Ortalamalar arasındaki farklar “-“ dir. 1 yıldan az deneyim süresi olan öğretmen adaylarının tutum puanlarının ortalamaları, 1-2 yıl, 2-3 yıl, 3-4 yıl ve 4 yıldan fazla internet deneyim süresi olanlardan daha düşüktür. 1-2 yıl deneyim süresi olan öğretmen adaylarının tutum puanlarının ortalamaları, 2-3 yıl, 3-4 yıl ve 4 yıldan fazla internet deneyim süresi olanlardan daha düşüktür. 2-3 yıl internet deneyim süresi olan öğretmen adaylarının tutum puanlarının ortalamaları, 4 yıldan fazla internet deneyim süresi olanlardan daha düşüktür.

- g. Öğretmen adaylarının internet kullanımına yönelik tutumlarının interneti kullanma sıklık durumu değişkenine göre çözümleme sonuçları:

Tablo 50. Öğretmen Adaylarının İnterneti Kullanma Sıklığı

İnternet Kullanım Sıklığı(1 günde)	f	%
1 saatten az	312	53.2
1 – 2 saat	223	38.1
3 – 4 saat	32	5.5
4 saatten fazla	19	3.2
Toplam	586	100.0

Tablo 51. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının İnterneti Kullanma Sıklığına Göre Farklılığı İçin ANOVA

Kaynak		KT	Sd	KO	F	Anlamlılık Düzeyi
Kullanma	G.A.	26339.438	3	8779.813	36.666	p=0.000
sıklığı	G.İ.	139363.3	582	239.456		
	Toplam	165702.7	585			

Tablo 51’de, öğretmen adaylarının interneti kullanma sıklığı ile internet kullanımına yönelik tutumlarının tek yönlü varyans analizi karşılaştırılması yapılmıştır. Gruplar arasında ($F_{3,582}=36.666$; $p=0.000$ düzeyinde) anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık; 4 farklı kullanım sıklığına göre, internet kullanımına yönelik tutumlarının aynı olmadığını gösterir. Öğretmen adaylarının interneti kullanma sıklığına göre; en az iki grubun internet kullanımına yönelik tutumları, istatistiksel olarak ($p=0.000$ düzeyinde) anlamlıdır. Söz konusu fark veya farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak için yapılan LSD testi sonuçları Tablo 52’de gösterilmiştir.

Tablo 52. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının İnterneti Kullanma Sıklığına Göre LSD Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları

Kullanım Sıklığı		Kullanım Sıklığı	Ortalamalar Arasındaki Fark	Anlamlılık Düzeyi
1 saatten az	—	1 – 2 saat	-11.31	p=0.000
1 saatten az	—	3 – 4 saat	-16.26	p=0.000
1 saatten az	—	4 saatten fazla	-22.95	p=0.000
1 – 2 saat	—	4 saatten fazla	-11.64	p=0.002

Tablo 52’de öğretmen adaylarının interneti kullanma sıklığı değişkenine göre, internet kullanımına yönelik tutumlarında(p<0.05 düzeyinde) istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunan gruplarla ilgili araştırma bulguları şöyledir: Ortalamalar arasındaki farklar “-“ dir. Günde 1 saatten az internet kullanan öğretmen adaylarının tutum puanlarının ortalamaları, 1-2 saat, 3-4 saat ve 4 saatten fazla kullananlardan daha düşüktür. Günde 1-2 saat internet kullanan öğretmen adaylarının tutum puanlarının ortalamaları, 4 saatten fazla internet kullananlardan daha düşüktür.

- h. Öğretmen adaylarının internet kullanımına yönelik tutumlarının interneti kullandıkları ortam değişkenine göre çözümleme sonuçları:

Tablo 53. Öğretmen Adaylarının İnterneti En Çok Kullandıkları Ortama Göre Dağılımı

İnternetin en çok kullanıldığı ortam	f	%
Fakülte	52	8.9
Kütüphane	0	0.0
İnternet kaffe	420	71.6
Evde	83	14.2
Diğer	31	5.3
Toplam	586	100.0

Tablo 53 incelendiğinde, kütüphanenin frekansı sıfır olarak bulunmuştur. Bu durumun, Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesinin kütüphanesinde internet kullanım hizmeti verilmediğinden kaynaklandığı söylenebilir. Ayrıca öğretmen adaylarının yüksek bir oranı(%71.6), internet hizmetini internet kafelerden aldığını belirtmektedir.

Tablo 54. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının İnterneti En Çok Kullandıkları Ortama Göre Farklılığı İçin ANOVA

Kaynak		KT	Sd	KO	F	Anlamlılık Düzeyi
Kullanım ortamı	G.A.	8281.192	3	2760.397	10.205	p=0.000
	G.İ.	157421.6	582	270.484		
	Toplam	165702.7	585			

Tablo 54'te, öğretmen adaylarının interneti en çok kullandıkları ortam ile internet kullanımına yönelik tutumlarının tek yönlü varyans analizi karşılaştırılması yapılmıştır. Gruplar arasında ($F_{3,582}=10.205$; $p=0.000$ düzeyinde) anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık; 5 farklı kullanım ortamına göre, internet kullanımına yönelik tutumlarının aynı olmadığını gösterir. Öğretmen adaylarının interneti en çok kullandıkları ortama göre; en az iki grubun internet kullanımına yönelik tutumları, istatistiksel olarak($p=0.000$ düzeyinde) anlamlıdır. Söz konusu fark veya farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak için yapılan LSD testi sonuçları Tablo 55'te gösterilmiştir.

Tablo 55. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının İnterneti En Çok Kullandıkları Ortama Göre LSD Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları

Kullanım Ortamı		Kullanım Ortamı	Ortalamalar Arasındaki Fark	Anlamlılık Düzeyi
Fakülte	—	Evde	-11.38	p=0.000
İnternet kaffe	—	Evde	-7.83	p=0.000
Diğer	—	İnternet kafe	-9.14	p=0.003

Tablo 55'te öğretmen adaylarının interneti en çok kullandıkları ortam değişkenine göre, internet kullanımına yönelik tutumlarında($p<0.05$ düzeyinde) istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunan gruplarla ilgili araştırma bulguları şöyledir: Ortalamalar arasındaki farklar “-“ dir. İnterneti en çok fakülte ve internet kaffede kullanan öğretmen adaylarının tutum puanlarının ortalamaları, evde kullananlardan daha düşüktür. İnterneti en çok diğer(ücretsiz internet hizmeti verilen yerler, işyeri v.b.) ortamlarda kullanan öğretmen adaylarının tutum puanlarının ortalamaları, internet kaffede kullananlardan daha düşüktür.

- i. Öğretmen adaylarının internet kullanımına yönelik tutumlarının interneti kullanma amaçları değişkenine göre çözümleme sonuçları:

Tablo 56. Öğretmen Adaylarının İnternette En Çok Kullandıkları Servise Göre Dağılımı

İnternette en çok kullanılan servis	f	%
e-posta	63	10.7
www	456	77.8
ftp	1	0.2
Oyun	14	2.4
Chat/IRC(sohbet)	48	8.2
Diğer	4	0.7
Toplam	586	100.0

Tablo 56'da, öğretmen adaylarının yüksek bir oranı(%77.8), en çok www(World Wide Web) servisini kullandığını belirtmektedir.

Tablo 57. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının İnternette En Çok Kullandıkları Servise Göre Farklılığı İçin ANOVA

Kaynak		KT	Sd	KO	F	Anlamlılık Düzeyi
Kullanılan	G.A.	1413.029	5	282.606	0.998	p=0.418
servis	G.İ.	164289.7	580	283.258		
	Toplam	165702.7	585			

Tablo 57’de, öğretmen adaylarının internette kullandıkları servisler ile internet kullanımına yönelik tutumlarının tek yönlü varyans analizi karşılaştırılması yapılmıştır. Gruplar arasında ($p=0.05$ düzeyinde) anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır.

- j. Öğretmen adaylarının internet kullanımına yönelik tutumlarının e-posta hizmetini kullanma sıklığı değişkenine göre çözümleme sonuçları:

Tablo 58. Öğretmen Adaylarının İnternette E-posta Kullanım Sıklığı

e-posta kullanma sıklığı	f	%
Her gün	69	11.8
Haftada birkaç gün	204	34.8
Haftada bir gün	51	8.7
Arada sırada	221	37.7
Asla kullanmam	41	7.0
Toplam	586	100.0

Tablo 59. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının E-posta Kullanım Sıklığına Göre Farklılığı İçin ANOVA

Kaynak		KT	Sd	KO	F	Anlamlılık Düzeyi
E-posta	G.A.	32096.272	4	8024.068	34.893	p=0.000
Kullanımı	G.İ.	133606.5	581	229.960		
	Toplam	165702.7	585			

Tablo 59’da, öğretmen adaylarının e-posta kullanım sıklığı ile internet kullanımına yönelik tutumlarının tek yönlü varyans analizi karşılaştırılması yapılmıştır. Gruplar arasında ($F_{4,581}=34.893$; $p=0.000$ düzeyinde) anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık; 5 farklı e-posta kullanım sıklığına göre, internet kullanımına yönelik tutumlarının aynı olmadığını gösterir. Öğretmen adaylarının e-posta kullanım sıklığına göre; en az iki grubun internet kullanımına yönelik tutumları, istatistiksel olarak ($p=0.000$ düzeyinde) anlamlıdır. Söz konusu fark veya farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak için yapılan LSD testi sonuçları Tablo 60’da gösterilmiştir.

Tablo 60. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının E-posta Kullanım Sıklığına Göre LSD Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları

E-posta Kullanım Sıklığı		E-posta Kullanım Sıklığı	Ortalamalar Arasındaki Fark	Anlamlılık Düzeyi
Asla kullanmam	—	Her gün	-28.79	p=0.000
Asla kullanmam	—	Haftada birkaç gün	-21.46	p=0.000
Asla kullanmam	—	Haftada bir gün	-19.93	p=0.000
Asla kullanmam	—	Arada sırada	-11.72	p=0.000
Arada sırada	—	Her gün	-17.07	p=0.000
Arada sırada	—	Haftada birkaç gün	-9.74	p=0.000
Arada sırada	—	Haftada bir gün	-8.21	p=0.001
Haftada bir gün	—	Her gün	-8.86	p=0.002
Haftada birkaç gün	—	Her gün	-7.33	p=0.001

Tablo 60'ta öğretmen adaylarının e-posta kullanım sıklığı değişkenine göre, internet kullanımına yönelik tutumlarında ($p < 0.05$ düzeyinde) istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunan gruplarla ilgili araştırma bulguları şöyledir: Ortalamalar arasındaki farklar “-“ dir. E-posta hizmetini asla kullanmadığını belirten öğretmen adaylarının tutum puanlarının ortalamaları, her gün, haftada birkaç gün, haftada bir gün ve arada sırada kullananlardan daha düşüktür. E-posta hizmetini arada sırada kullandığını belirten öğretmen adaylarının tutum puanlarının ortalamaları, her gün, haftada birkaç gün ve haftada bir gün kullananlardan daha düşüktür. E-posta hizmetini haftada bir gün ve birkaç gün kullandığını belirten öğretmen adaylarının tutum puanlarının ortalamaları, her gün kullananlardan daha düşüktür.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Üçüncü alt problem “Öğretmen adaylarının, bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumları; bilgisayarın toplum üzerindeki etkileri ve bilgisayarla ilgili ahlaki konularda sahip oldukları bilgi düzeylerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” biçiminde belirlenmiştir. Aşağıda uygulama sonuçlarına göre bu alt probleme ilişkin bulgular ve çözümlenmeler tablolar kullanılarak verilmektedir.

Tablo 61. Öğretmen Adaylarının Bilgisayarla İlgili
Ahlaki Konulardaki Bilgi Düzeyleri

Bilgi düzeyi	f	%
Bilgim yok	272	46.4
Az düzeyde	129	22.0
Orta düzeyde	141	24.1
İyi derecede	44	7.5
Toplam	586	100.0

Tablo 62. Öğretmen Adaylarının Bilgisayar ve İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının, Bilgisayarla İlgili Ahlaki Konulardaki Bilgi Düzeylerine Göre Farklılığı İçin ANOVA

Kaynak		KT	Sd	KO	F	Anlamlılık Düzeyi
Bilgi	G.A.	85786.867	3	28595.622	32.596	p=0.000
Düzeyi	G.İ.	510579.0	582	877.283		
	Toplam	596365.8	585			

Tablo 62’de, öğretmen adaylarının bilgisayarla ilgili ahlaki konulardaki(program kopyalama, başkalarına ait bilgileri elde etme, virüs, internette kötü amaçlı siteler vb.) bilgi düzeyi ile bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumlarının tek yönlü varyans analizi karşılaştırılması yapılmıştır. Gruplar arasında ($F_{3,582}=32.596$; $p=0.000$ düzeyinde) anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık; 4 farklı bilgisayarla ilgili ahlaki konulardaki bilgi düzeyine göre, bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumlarının aynı olmadığını gösterir. Öğretmen adaylarının bilgisayarla ilgili ahlaki konulardaki bilgi düzeyine göre; en az iki grubun bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumları, istatistiksel olarak($p=0.000$ düzeyinde) anlamlıdır. Söz konusu fark veya farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak için yapılan LSD testi sonuçları Tablo 63’te gösterilmiştir.

Tablo 63. Öğretmen Adaylarının Bilgisayar ve İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının Bilgisayar ile İlgili Ahlaki Konulardaki Bilgi Düzeylerine Göre LSD Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları

Bilgi Düzeyi		Bilgi Düzeyi	Ortalamalar Arasındaki Fark	Anlamlılık Düzeyi
Bilgim yok	—	Az düzeyde	-9.11	p=0.004
Bilgim yok	—	Orta düzeyde	-18.75	p=0.000
Bilgim yok	—	İyi derecede	-42.93	p=0.000
Az düzeyde	—	Orta düzeyde	-9.64	p=0.008
Az düzeyde	—	İyi derecede	-33.82	p=0.000
Orta düzeyde	—	İyi derecede	-24.18	p=0.000

Tablo 63'te öğretmen adaylarının bilgisayarla ilgili ahlaki konulardaki bilgi düzeyine göre, bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumlarında ($p < 0.05$ düzeyinde) istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunan gruplarla ilgili araştırma bulguları şöyledir: Ortalamalar arasındaki farklar “-“ dir. Bilgisayarla ilgili ahlaki konularda bilgisi olmadığını belirten öğretmen adaylarının tutum puanlarının ortalamaları, az, orta ve iyi derecede bilgi düzeyindekilerden daha düşüktür. Bilgisayarla ilgili ahlaki konularda az düzeyde bilgisi olduğunu belirten öğretmen adaylarının tutum puanlarının ortalamaları, orta ve iyi derecede bilgi düzeyindekilerden daha düşüktür. Bilgisayarla ilgili ahlaki konularda orta düzeyde bilgisi olduğunu belirten öğretmen adaylarının tutum puanlarının ortalamaları, iyi derecede bilgi düzeyindekilerden daha düşüktür.

Tablo 64. Öğretmen Adaylarının Bilgisayarın Toplum Üzerindeki Etkileri Hakkında Bilgi Düzeyleri

Bilgi düzeyi	f	%
Bilgim yok	27	4.6
Az düzeyde	136	23.2
Orta düzeyde	325	55.5
İyi derecede	98	16.7
Toplam	586	100.0

Tablo 65. Öğretmen Adaylarının Bilgisayar ve İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının Bilgisayarın Toplum Üzerindeki Etkileri Hakkında Bilgi Düzeylerine Göre Farklılığı İçin ANOVA

Kaynak		KT	Sd	KO	F	Anlamlılık Düzeyi
Bilgi	G.A.	73456.644	3	24485.548	27.253	$p=0.000$
Düzeyi	G.İ.	522909.2	582	898.469		
	Toplam	596365.8	585			

Tablo 65'te, öğretmen adaylarının bilgisayarın toplum üzerindeki etkileri hakkında bilgi düzeyleri ile bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumlarının tek yönlü varyans analizi karşılaştırılması yapılmıştır. Gruplar arasında ($F_{3,582}=27.253$; $p=0.000$ düzeyinde) anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık; 4 farklı bilgisayarın toplum üzerindeki etkileri hakkında bilgi düzeylerine göre, bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumlarının aynı olmadığını gösterir. Öğretmen adaylarının bilgisayarın toplum üzerindeki etkileri hakkında bilgi düzeylerine göre; en az iki grubun bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumları, istatistiksel olarak ($p=0.000$ düzeyinde) anlamlıdır. Söz konusu fark veya farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak için yapılan LSD testi sonuçları Tablo 66'da gösterilmiştir.

Tablo 66. Öğretmen Adaylarının Bilgisayar ve İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının, Bilgisayarın Toplum Üzerindeki Etkileri Hakkında Bilgi Düzeylerine Göre LSD Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları

Bilgi Düzeyi		Bilgi Düzeyi	Ortalamalar Arasındaki Fark	Anlamlılık Düzeyi
Bilgim yok	—	Az düzeyde	-14.77	$p=0.020$
Bilgim yok	—	Orta düzeyde	-32.78	$p=0.000$
Bilgim yok	—	İyi derecede	-42.79	$p=0.000$
Az düzeyde	—	Orta düzeyde	-18.00	$p=0.000$
Az düzeyde	—	İyi derecede	-28.01	$p=0.000$
Orta düzeyde	—	İyi derecede	-10.01	$p=0.004$

Tablo 66'da öğretmen adaylarının bilgisayarın toplum üzerindeki etkileri hakkında bilgi düzeylerine göre, bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumlarında ($p<0.05$ düzeyinde) istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunan gruplarla ilgili araştırma bulguları şöyledir: Ortalamalar arasındaki farklar “-“ dir. Bilgisayarın toplum üzerindeki etkileri hakkında bilgisi olmadığını belirten öğretmen adaylarının tutum puanlarının ortalamaları, az, orta ve iyi derecede bilgi düzeyindekilerden daha

düşüktür. Bilgisayarın toplum üzerindeki etkileri hakkında az düzeyde bilgisi olduğunu belirten öğretmen adaylarının tutum puanlarının ortalamaları, orta ve iyi derecede bilgi düzeyindekilerden daha düşüktür. Bilgisayarın toplum üzerindeki etkileri hakkında orta düzeyde bilgisi olduğunu belirten öğretmen adaylarının tutum puanlarının ortalamaları, iyi derecede bilgi düzeyindekilerden daha düşüktür.

BÖLÜM V

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın bulgularına dayalı olarak elde edilen sonuçlar ve öneriler sunulmaktadır.

5.1. Sonuçlar

1. Öğretmen adaylarının bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumları olumlu düzeydedir.

2. Araştırma bulguları doğrultusunda öğretmen adaylarının bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumlarını etkileyen faktörleri;

- Cinsiyet,
- Aile gelir düzeyi,
- Ailenin oturduğu yerleşim birimi,
- Kendine ait bilgisayar olması,
- Bilgisayarı öğrenilen ortam,
- Deneyim süreleri,
- Kullanım sıklığı,
- Bilgisayar ve internetin kullanıldığı ortam,
- E-posta kullanım sıklığı,
- Bilgisayarın etkileri hakkında bilgi düzeyi,
- Bilgisayarla ilgili ahlaki konulardaki bilgi düzeyi olarak sayabiliriz.

2. Araştırma bulguları doğrultusunda öğretmen adaylarının bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumlarını etkilemeyen faktörleri;

- Yabancı dil düzeyi,
- Bilgisayar kursuna katılma,
- Kullanım amacı,
- Ortaöğretimde mezun olunan okul türü,

—Üniversitedeki öğretim türü olarak sayabiliriz.

3. Bu bulgular doğrultusunda öğretmen adaylarının gerek eğitimleri gerekse mesleki yaşantılarında bilgisayar ve internetten en etkili şekilde yararlanabilmeleri için mümkün olduğunca erken dönemlerde bilgisayar ve internetle tanıştırılması sağlanabilir. Bu doğrultuda ilköğretim ve ortaöğretim programlarına bilgisayar dersinin alınmış olması, Yükseköğretim Kurulu Kararı ile 2006-2007 Öğretim yılından itibaren eğitim fakültelerindeki ders müfredat programlarında bilgisayar dersinin artırılmış olması olumlu bir adım olarak görülmektedir.

4. Öğrencilerin bilgisayar ve internete yönelik olumlu tutumu göz önünde bulundurularak derslerde araç olarak bilgisayar ve internet kullanımı yaygınlaştırılabilir.

5. Üniversitelerde bilgisayar laboratuvarları yaygın bir şekilde kurulmalı ve öğrencilerin rahat bir şekilde erişimi sağlanabilir.

5.2. Uygulayıcı ve Araştırmacılar İçin Öneriler

1. Bilgisayar ve internet kullanımıyla ilgili dersler planlanırken, öğrencilerin bilgisayar ve internete yönelik tutumları belirlenmeli ve bu tutumlar üzerinde etkili olan değişkenler dikkate alınarak, ders bu doğrultuda yapılandırılabilir.

2. Araştırmanın bulguları doğrultusunda, öğrencilerin mümkün olduğunca bilgisayar ve internet kullanımı artırılmalı, buna bağlı olarak programda uygulama saatleri daha ağırlıklı olabilir.

3. Bilgisayar dersinde mümkün olduğunca kaynak zenginliği sağlanabilir, dersi veren öğretim elemanının davranışları, tutumları, derste kullandığı yöntemler ve teknikler öğrencilerin tutumlarını olumlu yönde etkileyecek şekilde olmalıdır.

4.Öğretmen yetiştiren eğitim fakültelerinde bilgisayar dersi ile birlikte bilgisayar destekli eğitim-öğretim uygulamaları yapılabilir.

5.Bu araştırma farklı eğitim seviyelerinde halen çalışmakta olan öğretmenler içinde yapılabilir

6.Öğretmen yetiştiren fakültelerdeki bilgisayar dersi içeriği ve uygulamaları ile çeşitli ülkelerin öğretmen yetiştiren kurumlarındaki bilgisayar dersi içeriği ve uygulamaları karşılaştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, K. (1987). "Eğitimde Bilgisayar", ABECE, C.4, S.8, s.34-39.
- Akarsu, F., Aşkar, P. ve Ersoy, Y. (1988). "Bilgisayar Destekli Öğretimde Öğretmenin İşlevi ve Yetiştirilmesi", Ortaöğretimde Bilgisayar Destekli Fen Eğitimi ve Sorunları Sempozyumu, s.57-63, Ankara:ODTÜ, 16-17 Haziran 1988.
- Akkoyunlu, B.(1992). "Gelişmekte Olan Ülkelerde Bilgisayarlı Eğitim: Karşılaşılan Güçlükler", Eğitim ve Bilim, S.85, s.43-50.
- Aksoy, M. E. (1989). "Bilgisayar Kursundan Geçen Öğretmenlerin Bir Eğitim Aracı Olarak Bilgisayara İlişkin Tutumları", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Alkan, C.(1984). "Eğitim Teknolojisi", Ankara:Aşama Matbaacılık.
- Arslan, A. ve Bayram, S.(2003). "Web Ortamında Bilgiye Ulaşmada Arama Motorlarının etkin Kullanılması", Third International Education Technologies Symposium (28-30 May 2003), Turkish Republic of Northern Cyprus: vol:II, pp. 1223-1230.
- Aşkar, P., Erden, M.(1986). "Mikrobilgisayarların Okullarda Kullanımı", Eğitim ve Bilim, S.61, s.21-24, Temmuz 1986.
- Aşkar, P.(1991). "Bilgisayar Destekli Öğretim Programı", Eğitimde Arayışlar 1.Kongresi:Eğitimde Nitelik Geliştirme Bildiri Özetleri, Kültür Koleji Genel Müdürlüğü, 13-14 Nisan 1991.
- Aydın, C. H.(2001). "Çevrimiçi (Online) Eğitimi Bekleyen Tehlikeler", Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1.Uluslararası Eğitim Teknolojileri Sempozyum ve Fuarı, 28-30 Kasım 2001, s.101-108, Adapazarı.
- Bayraktar, E.(1988). "Bilgisayar Destekli Matematik Öğretimi", (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Berberoğlu, G., Çalikoğlu.G. (1992), "Türkçe Bilgisayar Tutum Ölçeğinin Yapı Geçerliliği", Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, C:24, S:2, Ankara Üniversitesi, Ankara
- Bilgisayar Dergisi.(1989). "Bilgisayar Destekli Eğitimde Yazılımlar Standarttan Yoksun", S.98, s.71-73, Haziran 1989.

- Bush, J. (1991). "Student Teacher and Administrator Attitudes Toward Computer Assisted in Predominantly Native High School in Arizona", Dissertion Abstracts International Northern Arizona Uni. Vol.52, no:7, p.2510.
- Chan, C. (1989). "Computer Use in The Elementary Classroom-I. An Assesment of CAI Software", Computer Education, vol.13, no:2, pp.109-115, Printed in Britain:1989.
- Chandnani, P. (2000). "Remote Experimentation Over the Internet", Basılmamış Master Tezi, Graduate Faculty of the Renselaer Polytechnic Institute.
- Demirel, Ö.(2000). "Planlamadan Uygulamaya Öğretme Sanatı", Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Demirli, C. (2002). "Web Tabanlı Öğretim Uygulamalarına İlişkin Öğrenci Görüşleri", Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumu, 23-25 Mayıs, Eskişehir.
- Deniz, L. (1994). "Bilgisayar Tutum Ölçeğinin Geçerlilik, Güvenirlik, Norm Çalışması ve Örnek Bir Uygulama", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Deryakulu, D. ve Eşgi, N.(2001). "İnternet Kafelerinin Ortam ve Kullanıcı Profili- Eğitimde İnternet Kullanımına İlişkin Kullanıcı Görüşleri." Eğitim Araştırmaları, S:5, s. 52-60.
- Ekiz, H., Bayam, Y. ve Ünal, H.(2003). "Mantık Devreleri Dersine Yönelik İnternet Destekli Uzaktan Eğitim Uygulaması", Third International Education Technologies Symposium (28-30 May 2003), Turkish Republic of Northern Cyprus: vol:II, pp. 665-672.
- Ergün, A.(1989). "Bilgisayarların Eğitimde Kullanılması: Mevcut Durum, Eğilimler ve Geleceğe Bakış", Eğitim ve Bilim, S.69, s.36-43.
- Evirgen, B., Işık, İ.(1999). "Uzaktan Eğitimde Öğretmenin ve Öğrencinin Rolü; Eğitim ve Öğretim Ortamlarının Tasarımı, Eğitim Programlarının Hazırlanması, Uygulanması ve Değerlendirilmesi", Kara Kuvvetleri Eğitim ve Doktrin Komutanlığı Birinci Uzaktan Eğitim Sempozyumu, 15-16 Kasım 1999, s.15-23, Ankara.
- Hızal, A. (1989). "Bilgisayar Eğitimi ve Bilgisayar Destekli Öğretime İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi", Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

- Hiltz, S. R. (1995). "Teaching in a Virtual Classroom", International Conference on Computer Assisted Instruction ICCAI'95, 2-10 March 1995, National Chiao Tung University Hsinchu, Taiwan 1995.
- İşman, A.(2001). "Bilgisayar ve Eğitim", Sakarya üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.
- Karasar, N.(1999). "Bilimsel Araştırma Yönetimi", İstanbul:Beta Basım Yayım.
- Karasar, Ş. (2003). "Eğitimde Yeni İletişim Teknolojileri-İnternet ve Sanal Yüksek Öğretim." Third International Education Technologies Symposium (28-30 May 2003), Turkish Republic of Northern Cyprus: vol:I, pp. 345-352.
- Keser, H.(1991). "Eğitimde Nitelik Geliştirmede Bilgisayar Destekli Eğitim ve Ders Yazılımlarının Rolü", Eğitimde Arayışlar 1.Kongresi: Eğitimde Nitelik Geliştirme Bildiri Özetleri, Kültür Koleji Genel Müdürlüğü, 13-14 Nisan 1991.
- Külahçı, Ş., Gürol, M.(1991). "Eğitim Aracı Olarak Bilgisayara İlişkin Öğretmen Görüş ve Tutumları", Eğitim ve Bilim, S.80, s.28-35.
- McCoy, L., Haggard, S.(1989). "Determinants of Computer Use By Teachers", Educational Resources Information Centre; The Paper Prepared for Presentation at the 1989 Eastern Educational Research Association Annual Meeting, Savannah, GA, Feb. 1989.
- MEB. (2000). "2001 Yılı Başında Milli Eğitim", Ankara:MEB.
- METARGEM (1991). "Türkiye'de Bilgisayar Destekli Eğitim", Mesleki ve Teknik Araştırma ve Geliştirme Merkezi, Ankara.
- Nakilcioğlu, İ. H.(2002), "Ağ ve İnternet Tabanlı Eğitimde Bilgi Güvenliği", Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı ve Sergisi, 20-22 Mayıs 2002, Bildiriler Kitabı, s.83-90, Ankara.
- Ongun, O.(1987). "Bilgisayar Destekli Eğitime Geçerken", Commodore, S.15, s.62-63.
- Oral, B.(1994). "Öğretmenlerin Bilgisayar Destekli Öğretim Uygulaması Hakkındaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi", (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Oral, B.(2004). "Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanma Durumları", <<http://www.e-sosder.com/dergi/1001Oral.doc>>, (Erişim Tarihi: 20.06.2006), ISSN:1304-0278 Ekim 2004 C.3 S. 10 (01-10).

- Özden, Y.(2000). “Eğitimde Dönüşüm: Eğitimde Yeni Değerler”, Ankara:Pegem Yayıncılık.
- Özkütük, N., Orgun, F.(2004). “Öğretim Elemanlarının İnternet Kullanma Düzeyleri ve Bilgisayara Yönelik Düşünceleri”, IV.Uluslararası Eğitim Teknolojileri Sempozyumu, 24-26 Kasım 2004, Bildiriler Kitabı, s.836, Sakarya.
- Özmen, Ş.(2001). “Eğitimde Sanal Sınıf Uygulamaları ve Sonuçları”, VII. Türkiye’de İnternet Konferansı, 1-3 Kasım 2001, Askeri Müze/ Harbiye Kültür Sitesi, İstanbul. (Alınan Adres: <http://inet-tr.org.tr/inetconf7/bildiriler/89.doc> Erişim:20.06.2006)
- Saraçoğlu, A. S., Kaşlı, A.(2001). “Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumları ile Başarıları Arasındaki İlişki”, Ege Eğitim Dergisi, (1):1, 110-126.
- Sünbül, M. vd. (2002). “Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme”, (editör: Rauf Yıldız), Konya:Mikro Yayınları.
- Şahin, T. Y., Yıldırım, S.(1999). “Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme”, Ankara:Anı Yayıncılık.
- Taşçı, C. (1993). “Bilgisayar Destekli Eğitimde Öğretmen Yetiştirme Problemi”, Bilgisayar Destekli Eğitim Çalışma Raporları, Anadolu Üniversitesi BDE Birimi, Eskişehir.
- Tavşancıl, E., Keser, H.(2002). “İnternet Kullanımına yönelik Likert Tipi Bir Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi”, Eğitim Bilimleri ve Uygulama I, Cilt 1, Sayı 1, Ankara:Nobel Yayın Dağıtım.
- Teker, N.(1987). “Öğretme Öğrenme Süreçleri ve Yeni Teknolojiler”, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, c.20, s.1-2, Ankara.
- Temiz, M.(1991) “Bilgi Toplumu: Çağı Nasıl Aşacağız”, İstanbul:Seha Neşriyat ve Tic.A.Ş.
- Varol, A. ve Alkan, T. (1997). “Eğitimde İnternet’in Yeri”, Türkiye, Türk Cumhuriyetleri ve Asya Pasifik Ülkeleri Uluslararası Eğitim Sempozyumu. 24–26 Eylül 1997, Elazığ. s.146
- Vural, H. F. (1999). “İnternet Öğretiminde Bireysel Çalışma ve Grupla Öğrenme Yöntemlerinin Etkililiğinin Değerlendirilmesi”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Yavuz, U. ve Karaman, S.(2003). “Ders Web Sayfalarının Oluşturulması ve Yönetimi İçin Bir Yazılım.” Third International Education Technologies Symposium (28-30 May 2003), Turkish Republic of Northern Cyprus: vol:I, pp. 239-246.
- Yaylacı, H. S.(2000), “İnternette Eğitim”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yılmaz, İ., İra, N., Oluk, S., Başdaş, E.(2004). “Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Öğretmenliği Öğrencilerinin Bilgisayara Yönelik Tutumları”, VI. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, Öğretmen Yetiştirme Bildiri Özetleri, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, 9-11 Eylül 2004.
- Yumuşak, A., Kıyıcı, G.(2004). “İlköğretim Öğretmenlerinin Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi; Demirci Örneği”, IV.Uluslararası Eğitim Teknolojileri Sempozyumu, 24-26 Kasım 2004, Bildiriler Kitabı, s.492, Sakarya.

Kişisel Bilgiler ve Bilgisayar Kullanım Özellikleri Anketi

Sevgili Öğrenci,

Bu araştırma, genel olarak bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumumuzu belirleyebilmek amacıyla yapılmaktadır. Birinci bölümde kendinizle ilgili kişisel sorular, ikinci bölümde ise bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutum ölçekleri yer almaktadır. Ölçeklerdeki cümlelere doğru ya da yanlış cevap verme gibi bir durum söz konusu değildir. Burada sizden istenen ve önemli olan, bu cümlelerle ilgili görüşünüzdür. Bu nedenle gerçek ve samimi duygu ile düşüncelerinizi yansıtmanız son derece önemlidir. Ölçeklerdeki yönergeleri dikkatle okuyarak lütfen her maddeyi yanıtlayınız. Yanıtlarınız hiçbir kişiye ya da kuruma gösterilmeyecektir. İlgi ve yardımlarınız için teşekkür ederiz.

1.Cinsiyetiniz () Bayan () Erkek

2.Ailenizin oturduğu yer:

- () Köy-Kasaba () İlçe
() Kent () Büyük Kent

3.Bitirdiğiniz lise / dengi okulun türü:

- () Akademik (genel) lise () İmam Hatip
() Özel () Mesleki – teknik lise
() Anadolu – Fen

4.Aylık aile gelirinizi (Ailedeki tüm bireylerin gelirlerini dikkate alınız) lütfen belirtiniz.

.....

5.Anne –baba eğitim durumu :

	<u>Anne</u>	<u>Baba</u>
• Okur-yazar	()	()
• İlkokul	()	()
• Ortaokul	()	()
• Lise	()	()
• Fakülte / Yüksekokul	()	()
• Lisansüstü	()	()

6.Anne – baba mesleği

	<u>Anne</u>	<u>Baba</u>
• Ev kadını	()	()
• Memur	()	()
• Mimar – Mühendis	()	()
• İşçi	()	()
• Doktor – Diş hekimi- Eczacı	()	()
• Çiftçi	()	()
• Serbest meslek	()	()
• Emekli	()	()
• Diğer. Lütfen Belirtiniz		

7.Yabancı dil düzeyiniz nedir?:

- () Çok iyi derecede biliyorum () İyi derecede biliyorum
() Orta düzeyde biliyorum () Az biliyorum

8.Kendinize ait bilgisayarınız var mı?

- () Evet var. () Hayır yok.

9.Ne kadar süredir bilgisayar kullanıyorsunuz?

- () 1 yıldan az () 1-2 yıl () 2-3 yıl
() 3-4 yıl () 4 yıldan fazla

10.Bilgisayarı en çok nerede kullanıyorsunuz?

- () Fakülte () Kütüphane () İnternet kafede
() Evde () Diğer

11.Bilgisayar kullanmayı nerede öğrendiniz? (Size en uygun olan tek bir seçeneği işaretleyiniz.)

- () Ortaöğrenimim sırasında derslerde
() Arkadaşımdan
() Üniversite öğrenimim sırasında derslerde
() Kursa giderek
() Kendi kendime
() Diğer

12.Bilgisayarla ilgili ahlaki konularda bilginiz var mı ?

(Program kopyalama, başkalarına ait bilgileri elde etme, virüs, internette kötü amaçlı siteler vb.)

- () İyi derecede () Orta düzeyde
() Az () Bilgim yok

13.Bilgisayarın toplum üzerindeki etkileri konusunda bilgileriniz var mı ? (Banka, Sağlık, İletişim vb.)

- () İyi derecede () Orta düzeyde
() Az () Bilgim yok

14.Bilgisayarı en çok hangi amaçla kullanırsınız?

- () Oyun- Eğlence () İletişim
() Araştırma - Öğrenme () Yazı yazma
() Diğer (Lütfen belirtiniz)

.....

15.İnterneti ne kadar süredir kullanıyorsunuz?

- () 1 yıldan az () 1-2 yıl () 2-3 yıl
() 3-4 yıl () 4 yıldan fazla

16.İnterneti en çok nerede kullanıyorsunuz?

- () Fakülte () Kütüphane () İnternet kafede
() Evde () Diğer

17. İnterneti günde kaç saat kullanıyorsunuz? (ortalama)

- () 1 saatten az () 1-2 saat arası
() 3-4 saat arası () 4 saatten fazla

18. İnternette en çok hangi servisleri kullanıyorsunuz?

- () e-posta () www () ftp
() Oyun () Chat / IRC(sohbet) () Diğer

19. İnternetin e-posta(e-mail) hizmetini hangi sıklıkta kullanıyorsunuz?

- () Her gün kullanım () Haftada birkaç gün
() Haftada bir gün () Arada sırada kullanım
() Asla kullanmam

20. Sohbet ve E-posta grupları yoluyla elde ettiğiniz bilgiler işinize ne kadar yarıyor?

- () Çok yararlı () Yararlı () Yararsız
() Çok yararlı değil () Fikrim yok

Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği

İFADELER Lütfen boş soru bırakmayınız.		Tamamen Katırım	Katırım	Kararsızım	Katılmam	Hiç Katılmam
1.	Bilgisayar beni korkutmuyor.	()	()	()	()	()
2.	Bilgisayar kullanma konusunda hiç iyi değilim.	()	()	()	()	()
3.	Bilgisayarla çalışmayı isterim.	()	()	()	()	()
4.	Bilgisayarı yaşamımda bir çok biçimde kullanacağım.	()	()	()	()	()
5.	Bilgisayarlarla çalışmak sınırimi bozabilir.	()	()	()	()	()
6.	Yeni bir problemi bilgisayar kullanarak çözmeye çalışmam gerekse, genel olarak bu konuda kendimi iyi hissederdim.	()	()	()	()	()
7.	Bilgisayarlarla problemleri çözmek çekici gelmiyor.	()	()	()	()	()
8.	Bilgisayarlar hakkında bir şeyler öğrenmek zaman kaybıdır.	()	()	()	()	()
9.	Başkaları bilgisayarlardan söz ettiğinde rahatsızlık duymuyorum.	()	()	()	()	()
10.	İleri düzeyde bir bilgisayar çalışması yapacağımı sanmıyorum.	()	()	()	()	()
11.	Bilgisayarlarla çalışmanın zevkli ve teşvik edici olduğunu düşünüyorum.	()	()	()	()	()
12.	Bilgisayarlar hakkında bilgi edinmeye değer.	()	()	()	()	()
13.	Bilgisayarlara karşı saldırgan ve düşmanca duygular besliyorum.	()	()	()	()	()
14.	Bilgisayarlarla çalışabileceğime eminim.	()	()	()	()	()
15.	Bilgisayar problemlerini çözmek beni cezbetmiyor.	()	()	()	()	()
16.	Gelecekteki çalışmalarım için bilgisayarda ustalaşmam gerekecek.	()	()	()	()	()
17.	Bilgisayar kursları almak için zahmete girmem.	()	()	()	()	()
18.	Bilgisayar kullanmada iyi olabilecek tipte biri değilim.	()	()	()	()	()
19.	Bir bilgisayar programında hemen çözemediğim bir sorun olduğunda cevabı bulana kadar vazgeçmem.	()	()	()	()	()
20.	Günlük hayatımda bilgisayarları çok az kullanacağımı tahmin ediyorum.	()	()	()	()	()
21.	Bilgisayarlar kendimi rahatsız hissetmeme neden oluyorlar.	()	()	()	()	()
22.	Bir bilgisayar dili öğrenebileceğime eminim.	()	()	()	()	()
23.	Bazı insanların nasıl olupta bilgisayarlarla bu kadar zaman geçirdiklerini ve bundan hoşlandıklarını anlamıyorum.	()	()	()	()	()
24.	Hayatımda hiçbir zaman bilgisayar kullanacağımı zannetmiyorum	()	()	()	()	()
25.	Bilgisayar dersinde huzurlu olurdum.	()	()	()	()	()
26.	Bilgisayar kullanmak sınırimi benim için çok zor olurdu.	()	()	()	()	()
27.	Bilgisayarlarla çalışmaya bir kez başlayınca bırakmak benim için çok zor olurdu.	()	()	()	()	()
28.	Bilgisayarlarla çalışmayı bilmek, iş bulma olasılıklarımı arttıracak.	()	()	()	()	()
29.	Bilgisayarlarla çalışmak konusunu düşündüğümde yüreğim sıkışıyor.	()	()	()	()	()
30.	Bilgisayar dersinden iyi notlar alabilirim.	()	()	()	()	()
31.	Bilgisayarlarla mümkün olduğunca çalışma yapacağım.	()	()	()	()	()
32.	Bilgisayarlarla çözülebilecek her şeyi başka yollarla da aynı derecede iyi çözebilirim.	()	()	()	()	()
33.	Bilgisayar kullanmam gerekse kendimi rahat hissedirim.	()	()	()	()	()
34.	Bir bilgisayar dersini becerebileceğimi sanmıyorum.	()	()	()	()	()
35.	Eğer bir bilgisayar dersinde bir problem çözülmeden bırakılırsa, sonradan üzerinde düşünmeye devam ederim.	()	()	()	()	()
36.	Bilgisayar derslerinde başarılı olmak benim için önemlidir.	()	()	()	()	()
37.	Bilgisayarlar beni huzursuz ediyor ve aklımı karıştırıyor.	()	()	()	()	()
38.	Konu bilgisayarla çalışmak olduğunda kendime çok güvenirim.	()	()	()	()	()
39.	Başkalarıyla bilgisayarlar konusunda konuşmaktan hoşlanmıyorum.	()	()	()	()	()
40.	Bilgisayarlarla çalışmak yaşamım boyunca işimde benim için önemli olmayacak.	()	()	()	()	()

İnternet Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği

İFADELER Lütfen boş soru bırakmayınız.		Tamamen Katılım	Katılım	Kararsızım	Katılmam	Hiç Katılmam
1.	İnternet insanların eğitime hakkını kullanmalarını sağlayan bir araçtır.	()	()	()	()	()
2.	İnternette öğrendiğim konuyu istediğim kadar tekrar etmek beni rahatlatıyor.	()	()	()	()	()
3.	İnternet öğretmenin veriminde artış sağlar.	()	()	()	()	()
4.	Bence internet öğretimin kalitesini artırıyor.	()	()	()	()	()
5.	İnternette kendi hızıma uygun öğrenme fırsatı yakalıyorum.	()	()	()	()	()
6.	İnternette öğrenci merkezli yaklaşımla öğretim yapılması öğrenme isteğimi artırıyor.	()	()	()	()	()
7.	İnternette öğrenmek beni eğlendiriyor.	()	()	()	()	()
8.	İnternet öğretimi sıkıcılıktan kurtarır.	()	()	()	()	()
9.	İnternet süper bir kütüphanedir.	()	()	()	()	()
10.	İnternet eş zamanlı bilgi alışverişi sağladığından ilgimi çekiyor.	()	()	()	()	()
Lütfen boş soru bırakmayınız.						
11.	İnternette istediğim kaynağa ulaşmak beni sevindiriyor.	()	()	()	()	()
12.	İnternette araştırma yapmak bana sıkıcı gelir.	()	()	()	()	()
13.	Araştırma yaparken internette yararlanmam.	()	()	()	()	()
14.	İnternet araştırma yapma isteğimi artırıyor.	()	()	()	()	()
15.	İnternet üzerinden tarama yapmaktan hoşlanmıyorum.	()	()	()	()	()
16.	İnternet sayesinde yeni insanlarla tanışıyorum.	()	()	()	()	()
17.	İnternette uzak ülkelerden yeni dostlar ediniyorum.	()	()	()	()	()
18.	İnternette uzak ülkelerden yeni dostlar edinmek beni mutlu ediyor.	()	()	()	()	()
19.	Sorunlarımı internet yoluyla farklı kesimlerden kişilerle paylaşmak beni rahatlatıyor.	()	()	()	()	()
20.	Keşke bütün dersler internet aracılığıyla verilseydi.	()	()	()	()	()
Lütfen boş soru bırakmayınız.						
21.	İnternetteki öğretimin zevkli olduğunu düşünmüyorum.	()	()	()	()	()
22.	İnternette öğretim ilgi çekicidir.	()	()	()	()	()
23.	Bana göre internette öğrenme, öğretimi daha etkin kılar.	()	()	()	()	()
24.	Haberleşmelerimi internet aracılığıyla yapmam.	()	()	()	()	()
25.	İnterneti iletişimde kullanmam.	()	()	()	()	()
26.	Mektup yazmak yerine e-mail kullanırım.	()	()	()	()	()
27.	İnternette kendimi özgürce ifade edebiliyorum.	()	()	()	()	()
28.	İnternet bana göre, fikirlerin özgürce tartışıldığı en iyi ortamdır.	()	()	()	()	()
29.	Dünyadaki olayları izlemek için ana başvuru kaynağım internettir.	()	()	()	()	()
30.	İnternet bilginin en kolay paylaşıldığı yerdir.	()	()	()	()	()
31.	İnternet benim için iletişimde ana kaynaktır.	()	()	()	()	()